

ÅRSBERETNING 2009

Adoptionsnævnets årsberetning 2009

www.adoptionsnaevnet.dk

ADOPTIONS
nævnet

Adoptionsnævnets kontaktoplysninger:

Kristineberg 6

2100 Kbh. Ø

Tlf. 33 92 33 02

Adoptionsnævnet

2010

1. udgave

Publikationen kan hentes på www.adoptionsnaevnet.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	5
Kapitel 1: Adoptionsnævnets opgaver og sammensætning	8
1.1 Nævnets medlemmer	9
1.2 Sekretariatet	9
1.3 Adoptionsnævnets rådgivende børnelæger	9
1.4 Nævnets hjemmeside	10
Kapitel 2: Nævnets behandling af klagesager	12
2.1 Klagesager i 2009	12
2.2 Nævnets afgørelser	13
2.3 Sagsbehandlingstider i nævnet	15
2.4 Henstillinger fra nævnet i 2009	15
Kapitel 3: Nationale bortadoptioner	19
3.1 Proceduren ved anvisning af danske børn til national adoption	19
3.2 Antallet af børn og godkendte ansøgere	20
3.3 Børn til bortadoption	21
Kapitel 4: Tilsyn	23
4.1 Indberettede sager	24
4.1.1 INDBERETNINGER FRA STATSFORVALTNINGERNE VEDRØRENDE KINA	25
4.1.2 ØVRIGE INDBERETNINGER FRA STATSFORVALTNINGERNE	27
4.1.3 INDBERETNINGER FRA ANDRE	30
4.2 Indkaldte sager fra de formidlende organisationer	31
4.2.1. MATCHNINGSSAGER VEDRØRENDE BØRN FRA ETIOPIEN	31
4.2.2. GRUPPE II ADOPTIONER	33
4.3 Indkaldte sager fra statsforvaltningerne	34
4.4 Informations- og tilsynsrejse til Etiopien	35
Kapitel 5: Statistik	39
5.1. Vidensindsamling og forskning	39
5.2. Statistik om godkendelse, matchning og hjemtagelse i 2009	39
5.2.1 Fase 1	42
5.2.1.1 ADMINISTRATIVE AFGØRELSE	42
5.2.1.2 DISPENSATION FRA ALDESKRAVET OG SAMLIVSKRAVET	43
5.2.1.3 SPECIALUNDERSØGELSER	44
5.2.1.4 AFSLAG I FASE 1	45
5.2.1.5 SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 1	45
5.2.2 Fase 2	46
5.2.3 Fase 3	46

5.2.3.1 SPECIALUNDERSØGELSER I FASE 3	47
5.2.3.2 GODKENDELSENS INDHOLD	48
5.2.3.3 SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 3	49
5.2.3.4 DEN TOTALE SAGSBEHANDLINGSTID	49
5.2.4 Matchninger	50
5.2.4.1 STATSFORVALTNINGERNES MATCHNINGSSAGER	50
5.2.4.2 DE FORMIDLENDE ORGANISATIONERS MATCHNINGSSAGER	55
5.2.5 Hjemtagne børn i 2009	59
 Øvrige aktører på adoptionsområdet	 61
 Ordforklaring	 63

FORORD

2009 blev et spændende år for Adoptionsnævnet. Adoption synes at optage flere mennesker – både familier og fagpersoner – mere end nogensinde. Det afspejles tydeligt i arbejdet i Adoptionsnævnet.

I det forgangne år blev godt 500 børn bortadopteret internationalt eller nationalt til danske familier. Nævnet var med på sidelinjen, da adoptionen blev ændret, og året bød også på en lærerig tilsynsrejse til Etiopien.

Adoptionsloven

Med ændringen af adoptionsloven blev adgangen til adoption uden samtykke (tvangsadoption) fra 1. oktober 2009 udvidet, sådan at adoption kan gennemføres på et langt tidligere tidspunkt end hidtil, hvis forældrene er varigt uden forældreevne. Lovændringen tillader også, at der i helt særlige tilfælde kan fastsættes samvær eller anden form for kontakt mellem barnet og dets oprindelige slægtninge, navnlig forældrene efter adoptionen.

Med lovændringen er der også sket en styrkelse af forberedelsen og godkendelsen af ansøgere til national adoption. Det følger af det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb der siden 2000 har været gældende for ansøgere om godkendelse til adoption af udenlandske børn, er indført for ansøgere til national adoption.

Henstilling om opfølgingsrapporter

Nævnet vedtog i det forgangne år en henstilling om udarbejdelse af opfølgingsrapporter i forbindelse med adoption af dansk barn. Barnets biologiske forældre har herefter mulighed for at modtage opfølgingsrapporter i anonymiseret form. Hensigten har været at øge åbenheden i de nationale adoptioner uden at bryde med det grundlæggende anonymitetsprincip. Fremover skal der således udarbejdes anonymiserede opfølgingsrapporter om barnet ca. hvert 3. år til barnets 18. år.

Klagesager

Adoptionsnævnet behandlede i 2009 43 klagesager vedrørende samrådenes afgørelser i godkendelsessager. I 74 % af sagerne stadfæstede nævnet samrådets afgørelse, hvilket er en lidt større andel af stadfæstelser end i 2008, hvor stadfæstelsesprocenten kun var på 65 %. Sammenlignet med 2008 vedrørte stort set den samme andel af klagesagerne ansøgernes personlige ressourcer. Af de klagesager, nævnet behandlede i 2009, handlede flest sager om ansøgernes personlige ressourcer, dernæst om ansøgernes helbred.

Tilsynsområdet

Nævnet indkaldte i 2009 ansøgninger indgivet i første kvartal af 2009 til statsforvaltningerne om udvidelse af ansøgernes godkendelsesramme. Det drejede sig om sager, hvor ansøgere efter at have fået et barn i forslag havde søgt om udvidelse af godkendelsen til det pågældende barn. Der blev både indkaldt sager, hvor samrådet havde afslået og godkendt ansøgningen. Baggrunden for at indkalde denne gruppe sager var navnlig at give nævnet mulighed for at få indblik i, hvorledes samrådene

undersøger, om ansøgere har de nødvendige ressourcer til at adoptere et barn, der ligger uden for den godkendelse, der oprindeligt er meddelt. Tilsynsgennemgangen resulterede i en ny henstilling om sagsbehandlingen ved ansøgninger om udvidelse af godkendelsen i forbindelse med matchning. Tilsynsgennemgangen resulterede endvidere i, at der i primo 2010 blev afholdt et landsmøde for pædiatere, og at der blev foretaget visse ændringer i nævnets henstilling om indholdet af de danske pædiatererklæringer.

Tilsynsrejse

Nævnets årlige tilsynsrejse gik i 2009 til Etiopien. Gennem de seneste år er Etiopien blevet det land, hvorfra flest børn hjemtages til Danmark. Efter et besøg i Etiopien i 2004, konkluderede Adoptionsnævnet, at reglerne på det etiopiske adoptionsområde rettede sig mod at opfylde de overordnede internationale konventioner om international adoptionsformidling, men at det stigende antal internationale adoptioner på daværende tidspunkt afstedkom et behov for øget kontrol med frigivelsesprocessen. Formålet med tilsynsrejsen i 2009 var at opnå et indblik i adoptionsprocessen i almindelighed og frigivelsesprocessen i særdeleshed. De etiopiske myndigheder har deres opmærksomhed rettet mod udviklingen på det internationale adoptionsområde, og Etiopien er langt i arbejdet med at ratificere Haagerkonventionen. Myndighederne har fokus på frigivelsesprocessen og var opmærksom på problemer forbundet med yderligere ekspansion af omfanget af internationale adoptioner. UNICEF Ethiopia har indledt et samarbejde med den centrale myndighed om at forbedre regelsættet og administrationen af adoptionsområdet efter Haagerkonventionens principper. Rejsen har givet et bedre indblik i de led i adoptionsprocessen. Det er nævnets vurdering, at der fortsat er anledning til at følge formidlingen fra Etiopien tæt.

Stigende interesse for adoption

Adoption syntes at være på manges læber i 2009. Debatten om Adoptionslovens nye bestemmelser optog mange. Jordskælvet i Haiti, som umiddelbart efterlod mange børn uden familier.

Og interessen for adoption er stadig stigende hos potentielle adoptanter.

Blandt andet den stigende interesse for området betød, at vi i 2009 valgte at relancere en velbesøgt indgang til adoptionsområdet, nemlig Adoptionsnævnets hjemmeside, adoptionsnaevnet.dk. Siden har på månedsbasis op mod ca. 1.500 besøgende.

Det er med vemod, at jeg efter 10 år stopper på posten som formand for Adoptionsnævnet.

Det har været et spændende og udfordrende arbejde, som har givet mig indsigt i mange livsforhold. Det skyldes bl.a. drøftelserne på nævnsmøderne, hvor medlemmerne med hver deres faglige baggrund har bidraget til, at nævnets afgørelser træffes på et meget kvalificeret grundlag. Og det skyldes de mange tilsynsrejser til fremmedartede lande, som jeg har foretaget gennem årene. Jeg har været imponeret over det engagement og den kompetence, som jeg har mødt hos

myndigheder og organisationer både her og i udlandet. Der gøres hele vejen rundt en stor indsats for, at en adoption skal blive til barnets bedste.

Jeg er glad for at kunne give posten videre til landsdommer Anne Thalbitzer og ønsker held og lykke til Adoptionsnævnet i det fortsatte arbejde.

Vibeke Rønne
Formand for Adoptionsnævnet

KAPITEL 1: ADOPTIONSNÆVNETS OPGAVER OG SAMMENSÆTNING

Adoptionsnævnet blev oprettet i 1976 som et uafhængigt klage- og tilsynsorgan. Nævnet er nedsat af justitsministeren.

Nævnet består af en formand, der skal være landsdommer eller højesteretsdommer, samt ni medlemmer. Til nævnet er knyttet et selvstændigt sekretariat.

Der er fastsat en forretningsorden for nævnet.

ADOPTIONSLOVEN § 25 B, STK. 1:

Adoptionsnævnet består af en formand og et antal andre medlemmer. Formanden skal være landsdommer eller højesteretsdommer. I behandlingen af hver klagesag deltager mindst 5 medlemmer, herunder formanden eller et medlem, der har bestået juridisk kandidateksamen. Nævnets afgørelse træffes ved flertal.

Nævnets opgaver vedrører følgende tre hovedområder:

- ♦ Klager over afgørelser truffet af adoptionssamrådene eller de danske adoptionsformidlende organisationer. Det drejer sig navnlig om klager over enten et samråds afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant, eller en formidlende organisations behandling og vurdering af en matchningsag (se ordforklaring). Endvidere behandler nævnet klager over samrådene og samrådssekretariaternes sagsbehandling i forbindelse med afgørelse af konkrete sager.
- ♦ Tilsyn med adoptionssamrådene og de formidlende organisationer. Tilsynsvirksomheden med samrådene består navnlig i at sikre en ensartet praksis på området. Tilsynet med de formidlende organisationer retter sig mod deres behandling af matchningssager, samt virksomhed i udlandet.
- ♦ Indsamling, bearbejdning og formidling af viden om adoptionsområdet i såvel national som international sammenhæng.

Herudover er det nævnets opgave at anvise børn til national anonym fremmedadoption. Hvis et barn født i Danmark ønskes bortadopteret, er det nævnets opgave at vælge de ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere det pågældende barn.

Endvidere har nævnet udpeget et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgerne, når de har fået stillet et udenlandsk barn i forslag.

1.1 Nævnets medlemmer

Adoptionsnævnet består af en formand, en næstformand og otte medlemmer. Nævnsmedlemmerne udpeges for en periode på fire år ad gangen og er senest blevet beskikket den 1. april 2008.

Nævnets sammensætning var i 2009:

- ♦ Formand, højesteretsdommer Vibeke Rønne
- ♦ Næstformand, direktør Dorrit Sylvest Nielsen
- ♦ Psykolog Lisbeth Liebmann
- ♦ Psykiater Joakim Hoffmeyer
- ♦ Socialrådgiver Pia Eriksen
- ♦ Intern mediciner Thure Krarup
- ♦ Pædiater Charlotte Olesen
- ♦ Børne- og ungdomspsykiater Lisbeth Kortegaard
- ♦ Konsulent (lægmand) Stig Fog
- ♦ Ingeniør (lægmand) Morten Kaare Hansen

1.2 Sekretariatet

Familiestyrelsen stiller sekretariatsbistand til rådighed for nævnet. Sekretariatet bestod i 2009 primært af følgende medarbejdere:

- ♦ Souschef Lene Christina Conrad
- ♦ Fuldmægtig Karin Rønnow Søndergaard
- ♦ Fuldmægtig Karina Haahr-Pedersen
- ♦ Kontorfuldmægtig Jeanette Tilgreen Christiansen

1.3 Adoptionsnævnets rådgivende børnelæger

Nævnet har ansat seks børnelæger, som kan rådgive ansøgere om de helbredsmæssige og psykosociale forhold, der gør sig gældende for det barn, de har fået bragt i forslag.

Når ansøgerne skal tage stilling til et barn i forslag, har de således mulighed for at søge gratis rådgivning hos disse uvildige børnelæger. Ansøgere skal henvende sig til den læge, der dækker den statsforvaltning, hvor ansøgeren bor. På nævnets hjemmeside www.adopt.dk findes navne og kontaktoplysninger på de seks børnelæger.

Da nævnets børnelæger alene har en rådgivende rolle, skal de ikke tage stilling til, om det foreslåede barn ligger inden for eller uden for ansøgernes godkendelse. Rådgivningen er udelukkende et tilbud til ansøgerne, og ansøgerne bestemmer selv hvilke dokumenter, de eventuelt ønsker at drøfte med nævnets børnelæge. Af

samme grunde munder rådgivningen ikke ud i en skriftlig erklæring om barnets helbredsforhold.

I 2009 ydede nævnets børnelæger rådgivning til ansøgere i 37 tilfælde (39 i 2008). I forhold til det samlede antal af hjemtagne børn i 2009 blev der ydet rådgivning i 7,4 % af sagerne.

12 rådgivninger (35 %) vedrørte børn formidlet gennem AC Børnehjælp, mens 25 rådgivninger (67%) vedrørte børn formidlet gennem DanAdopt. Dette skal sammenholdes med, at 55 % af alle hjemtagne børn i 2009 blev formidlet gennem AC Børnehjælp, mens 45 % blev formidlet gennem DanAdopt.

Nævnet lader det være op til børnelægerne selv at vurdere, hvordan rådgivningen mest hensigtsmæssigt kan gennemføres, herunder om rådgivningen skal ske telefonisk, under hjemmebesøg eller på anden måde. Som det ses af tabellen nedenfor, foregik næsten alle rådgivninger i 2009 telefonisk. I 2009 varede den gennemsnitlige rådgivning 2,19 timer.

HVILKEN TYPE RÅDGIVNING ER DER YDET?

	Antal	Procent
Personlig rådgivning i ansøgerens hjem eller andet sted	1	3%
Telefonrådgivning	31	84%
Både personlig rådgivning og telefonisk rådgivning	5	13%
I alt	37	100%

Nævnet påbegyndte i 2009 en evaluering af ordningen. Nævnet har endnu ikke afsluttet evalueringen, og udfaldet af denne vil fremgå af årsberetningen for 2010.

1.4 Nævnets hjemmeside

Den 1. juli 2009 lancerede nævnet en ny hjemmeside på www.adoptionsnævnet.dk. På hjemmesiden findes blandt andet generelle oplysninger om nævnets arbejdsopgaver og sammensætning, reglerne på adoptionsområdet, samt en beskrivelse af godkendelses- og adoptionsprocessen i Danmark. Herudover er der offentliggjort en række anonymiserede resuméer af udvalgte afgørelser truffet i nævnet, som vurderes relevante for blandt andet samrådets behandling af lignende sager, samt for ansøgere, der påtænker at klage til nævnet. Hjemmesiden indeholder også en række statistiske oplysninger om adoptionsområdet. Nævnets publikationer er tilgængelige på hjemmesiden, og det fremgår også, hvilke forskningsprojekter nævnet siden 2000 har valgt at yde støtte til.

Indholdsmæssigt adskiller den nye hjemmeside sig ikke væsentligt fra den tidligere hjemmeside, men er i sit design og sin opsætning rettet mod at gøre nævnets

hjemmeside mere brugervenlig for både borgere og aktører inden for adoptionsområdet.

Da It- og Telestyrelsen i efteråret 2009 foretog sin årlige vurdering af brugervenligheden på en lang række offentlige instansers hjemmesider, blev nævnets nye hjemmeside tildelt 4 ud af 5 såkaldte Netkroner, hvilket tyder på, at den overordnede målsætning om at øge brugervenligheden på hjemmesiden er blevet opfyldt. De foregående år er nævnets hjemmeside blevet vurderet mere moderat. I 2008 fik hjemmesiden eksempelvis 2 ud af 5 Netkroner.

It- og telestyrelsens samlede vurdering af nævnets hjemmeside i 2009 kan læses på http://www.bedstpaanettet.dk/bpn-bedoemmelser-2009/bpn9_361.

Nævnets hjemmeside bliver dagligt besøgt af 50 forskellige brugere.

KAPITEL 2: NÆVNETS BEHANDLING AF KLAGESAGER

ADOPTIONSLOVEN § 25 B, STK. 3

Et samråds afgørelser i medfør af denne lov kan indbringes for Adoptionsnævnet.

Ansøgers klager til nævnet vedrører hovedsageligt følgende problemstillinger:

- ♦ Afslag på godkendelse til adoption i fase 1 og fase 3 (se ordforklaring)
- ♦ Samrådets beslutning om at iværksætte yderligere undersøgelser af ansøgerne i godkendelsesforløbet
- ♦ Samrådets afgørelse om at trække en godkendelse til at adoptere tilbage
- ♦ Matchningsforslag
- ♦ De formidlende organisationers virksomhed i udlandet

Processen for nævnets behandling af klagesager

Nævnets behandling af en klagesag sker på grundlag af den undersøgelse, der er foretaget i statsforvaltningen. Nævnet har dog mulighed for at beslutte, at der – eventuelt ved statsforvaltningens foranstaltning – skal tilvejebringes nye oplysninger.

Nævnet behandler som udgangspunkt alle klagesager på et møde. Ansøgeren har mulighed for at møde personligt frem på mødet og redegøre nærmere for sine synspunkter over for nævnet. En del ansøgere vælger at benytte sig af denne mulighed. I 2009 mødte 40 % af ansøgerne personligt for nævnet. I 2008 var den tilsvarende andel 53 %.

Når nævnet har truffet afgørelse i en klagesag, meddeles afgørelsen direkte til ansøgeren. Der sendes en genpart af afgørelsen til ansøgerens statsforvaltning.

2.1 Klagesager i 2009

I 2009 behandlede nævnet 43 klager over samrådenes afgørelser i godkendelsessager. I 2007 og 2008 behandlede nævnet henholdsvis 47 og 49 klager i godkendelsessager.

I 2009 vedrørte 13 af de 43 sager enlige ansøgere, mens de øvrige 30 sager vedrørte par.

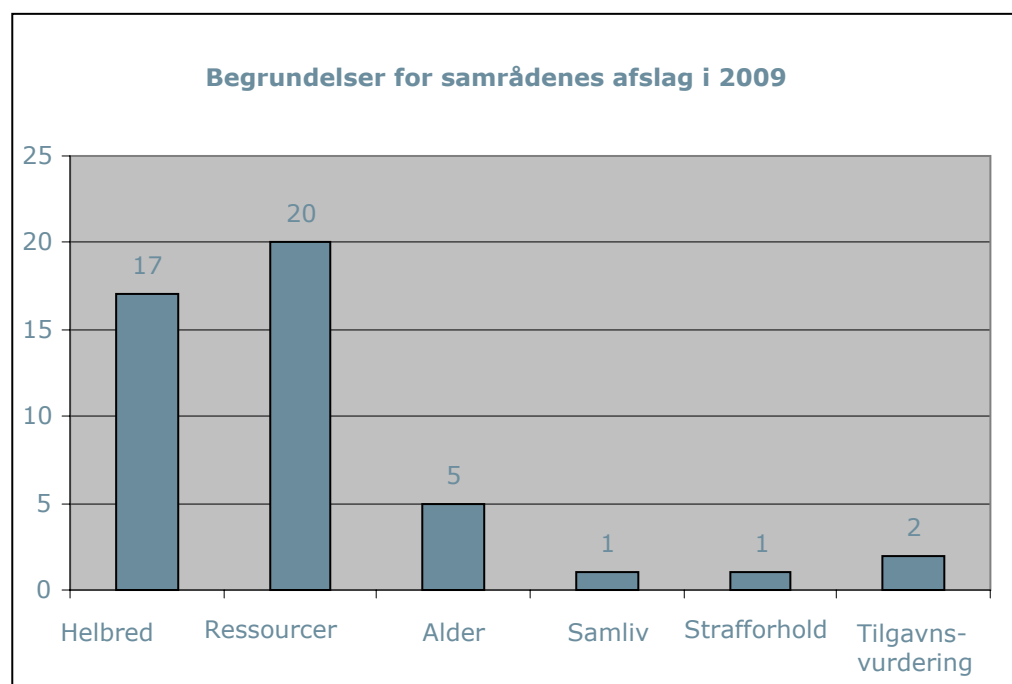
De 43 sager fordeler sig på de fem statsforvaltninger som beskrevet i nedenstående tabel. Tabellen viser ligeledes, hvor mange afslag på godkendelse, som de enkelte

samråd har givet i 2009. Det skal dog understreges, at nævnet kan have behandlet klagesager, der er afgjort i samrådet før 2009, henset til den manglende klagefrist.

NÆVNETS KLAGESAGER I 2009:

	Antal afslag i samrådet på godkendelse i Fase1 og fase 3	Antal klagesager behandlet af nævnet
Hovedstaden	14	10
Sjælland	17	15
Syddanmark	10	5
Midtjylland	18	11
Nordjylland	0	2
I alt	59	43

Søjlediagrammet nedenfor viser fordelingen af begrundelser for samrådenes afslag i de 43 klagesager, som nævnet behandlede i 2009. Den typiske begrundelse for samrådets afslag var, at samrådet efter en individuel vurdering af ansøgerens ressourcer ikke havde fundet ansøgeren egnet som adoptant.

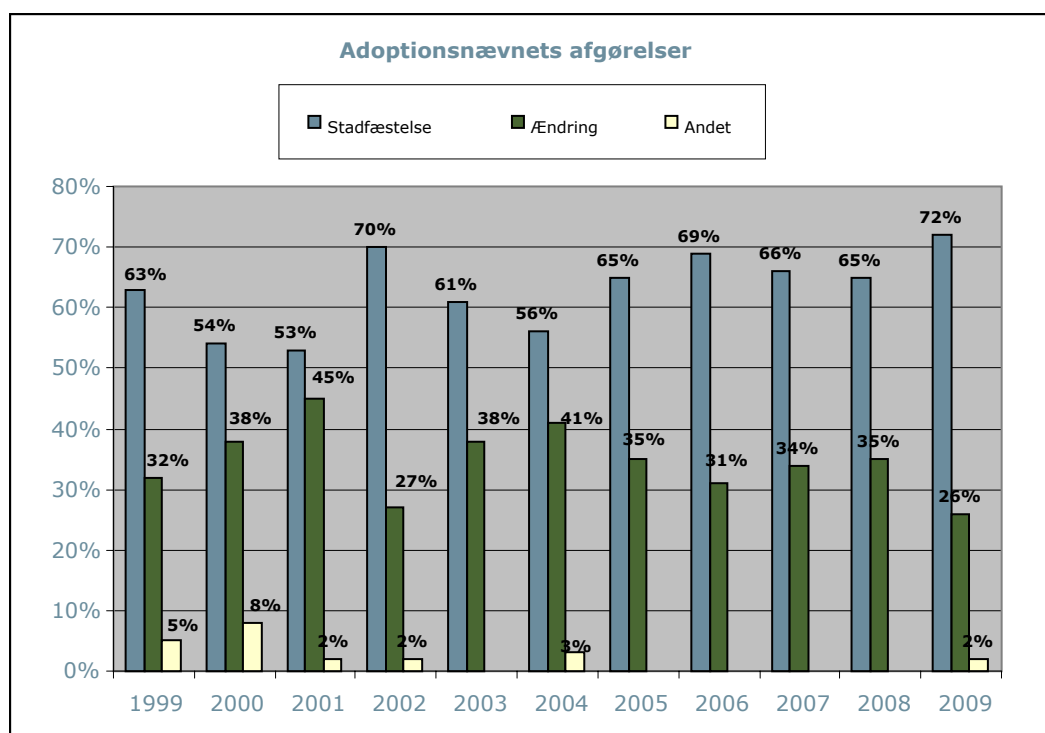

2.2 Nævnets afgørelser

Klagesager

Nævnets afgørelser fremgår af nedenstående tabel. Som det ses, ændrede nævnet i fire sager samrådets afgørelse. Herudover blev syv sager tilbagesendt til samrådet,

da nævnet enten gav en dispensation (f.eks. fra alderskravet) eller besluttede, at der skulle indhentes nye oplysninger, inden samrådet på ny træffe en afgørelse i sagen.

Ud af de 43 klager besluttede nævnet i 6 sager at fremkomme med kritik af samrådene. Denne kritik vedrørte typisk, at samrådene i deres afgørelser ikke havde henvist til relevante retsregler (forvaltningslovens § 24), at samrådet burde have indhentet yderligere oplysninger til brug for sagens behandling, og at samrådets spørgsmål til psykologen ikke var i overensstemmelse med nævnets vejledning til psykologer.

Nævnet er i 2009 kun fremkommet med kritik i 14% af sagerne. I 2008 var det tilsvarende procenttal 27%, og i 2007 var tallet 40%. Det er positivt, at sagsbehandlingen i statsforvaltningen i 2009 kun gav nævnet anledning til at fremkomme med bemærkninger til sagsbehandlingen i væsentligt færre sager i 2009 end i de foregående år.

NÆVNETS AFGØRELSE I GODKENDELSESSAGER I 2008 OG 2009

	2008	2009
Stadfæstelse af afslag, delvis godkendelse eller iværksættelse af yderligere undersøgelse	32	31
Ændring af afslag til en godkendelse eller delvis godkendelse	8	4
Tilbagesendt – nævnet har dispenseret	0	4
Tilbagesendt til fortsat behandling	9	3
Andet	0	1
I alt	49	43

Andre sager

Nævnet behandlede i 2009 desuden en klage i en sag vedrørende matchningsforslag.

Derudover behandlede nævnet 10 klagesager vedrørende andre forhold, som navnlig omhandlede afgørelse om bortfald af godkendelsen og anmodning om genoptagelse af en sag om afslag på godkendelse.

Nævnet udarbejder resuméer af en lang række afgørelser, som vurderes relevante for blandt andet samrådets behandling af lignende sager, samt for borgere, der påtænker at klage til nævnet. Resuméerne offentliggøres løbende på nævnets hjemmeside www.adoptionsnaevnet.dk.

Nævnet behandlede i 2009 desuden en lang række tilsynssager. Der henvises til kapitel 4 i årsberetningen.

2.3 Sagsbehandlingstider i nævnet

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de 43 klagesager, som nævnet behandlede i 2009, var 47 dage. Dette er opgjort som bruttosagsbehandlingstiden, dvs. den samlede sagsbehandlingstid fra klagen er modtaget af nævnets sekretariat til afgørelsen er truffet og sendt til ansøgerne. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i 2007 og 2008 henholdsvis 49 og 50 dage.

2.4 Henstillinger fra nævnet i 2009

I forbindelse med nævnets arbejde, herunder behandlingen af klagesager og tilsyn med de formidlende organisationer, opstår der behov for, at nævnet udsteder nogle retningslinjer om en given problemstilling i en henstilling.

Henstillingerne fra 2009 gengives nedenfor.

Betydningen af adoptionsansøgers graviditet

Adoptionsnævnet har i en henstilling af 8. januar 2007 udtalt sig om betydningen af adoptionsansøgers graviditet.

På baggrund af en række konkrete sager, der har været behandlet i nævnet i 2009, blev denne henstilling ændret.

Efter den nye henstilling af 6. november 2009 skal samrådene, når de i fase 1 modtager oplysning om en ansøgers graviditet, fortsætte sagsbehandlingen og på sædvanlig måde vurdere om de objektive betingelser i godkendelsesbekendtgørelsen er opfyldt, hvorefter ansøgerne kan fortsætte undersøgelses- og godkendelsesforløbet i fase 2.

Efter henstillingen har alle gravide krav på berosættelse af deres sag i fase 3 frem til 22. graviditetsuge. Efter dette tidspunkt bør samrådene vurdere, om ansøgerne efter en individuel vurdering må anses for egnede som adoptanter.

Henstillingen kan læses i sin helhed på nævnets hjemmeside
www.adoptionsnaevnet.dk/regler/henstillinger

Opfølgingsrapporter i sager om national adoption

Nævnet vedtog den 26. maj 2009 en henstilling om udarbejdelse af opfølgingsrapporter ved adoption af dansk barn.

Forud for denne henstilling har nævnet beskæftiget sig meget med emnet åbne adoptioner. Dette arbejde startede i 2005, hvor nævnet indkaldte de sager, hvor samrådene i perioden fra 1. januar 2004 til 1. oktober 2005 har taget stilling til ansøgninger om åben adoption, dvs. ikke-anonyme fremmedadoptioner, hvor barnets biologiske slægt og adoptionsansøgerne har indgået aftale om at gennemføre en adoption på baggrund af et gensidigt ønske om, at barnet skal vokse op hos de pågældende adoptionsansøgere. På baggrund af tilsynsgennemgangen, og nævnets drøftelser om åbne adoptioner, blev der sat fokus på emnet på landsmødet den 9. og 10. marts 2006. Efterfølgende blev der ultimo 2006 rettet forespørgsler vedrørende relevant forskning på området i og uden for Europa og iværksat en spørgeskemaundersøgelse blandt adoptanter til danske børn i perioden 1995-2005.

Efterfølgende har nævnets udkast til ny henstilling vedrørende udarbejdelse af opfølgingsrapporter i forbindelse med adoption af danske børn været drøftet med statsforvaltningerne, de formidlende organisationer og Adoption og Samfund.

Nævnets henstilling var begrundet i følgende overvejelser:

Det er et grundlæggende princip ved nationale adoptioner, at barnet placeres anonymt hos adoptanterne. De biologiske forældre har derfor normalt ikke mulighed for at få oplyst adoptanternes identitet eller modtage oplysninger om barnet i løbet af dets opvækst.

Nævnet har i forbindelse med overvejelserne om opfølgingsrapporter fået information om åbenhed fra udlandet, blandt andet fra Colombia, hvor man har positive erfaringer med en større grad af åbenhed over for biologiske forældre.

Erfaringerne viser, at beslutningen om at bortadoptere et barn kan medføre en livslang sorg for de biologiske forældre. Ved at forholde sig åbent og forstående i forhold hertil viser man respekt for de biologiske forældre. Den biologiske families mulighed for at få opfølgingsrapporter om barnet kan medvirke til at give forældrene forståelse for tabet ved at have afgivet et barn.

Endvidere har Folketinget i 2009 vedtaget en ændring af adoptionsloven der medfører en øget åbenhed i danske adoptioner.

På baggrund af disse overvejelser var det nævnets opfattelse, at det ville være gavnligt at give barnets biologiske forældre mulighed for at modtage

opfølgingsrapporter i anonymiseret form for at øge åbenheden i de nationale adoptioner uden at bryde med det grundlæggende anonymitetsprincip.

Nævnets henstilling medfører, at der skal udarbejdes anonymiserede opfølgingsrapporter om barnet ca. hvert 3. år til barnets 18. år, og at udarbejdelsen sker på følgende tidspunkter:

- 1 år efter barnets hjemtagelse, hvor statsforvaltningen bør tilbyde at aflægge et hjemmebesøg med henblik på udarbejdelse af rapporten samt eventuel rådgivning i øvrigt.
- Herefter bør adoptanterne udarbejde rapporter om barnet i de år, hvor barnet fylder henholdsvis 4 år, 7 år, 10 år, 13 år og 16 år. Disse intervaller er besluttet ud fra en afvejning af hensynet til på den ene side de biologiske forældres mulighed for at kunne få et indtryk af barnets opvækst og på den anden side hensynet til adoptanterne og barnet, som pålægges en opgave med at udarbejde rapporterne.

Nævnets henstilling af 26. maj 2009 kan ses i sin helhed på nævnets hjemmeside www.adoptionsnaevnet.dk/regler/henstillinger.

Sagsbehandlingen ved ansøgninger om udvidelse af godkendelsen i forbindelse med matchning

Ved en af nævnets tilsynsgennemgange i 2009 var fokus de ansøgere, der efter at have fået et barn i forslag, havde søgt om udvidelse af deres godkendelse til at gælde det pågældende barn, se nærmere afsnit 4.3 om indkaldte sager fra statsforvaltningerne.

Tilsynsgennemgangen resulterede i, at nævnet udarbejdede en ny henstilling om sagsbehandlingen ved ansøgninger om udvidelse af godkendelsen i forbindelse med matchning.

Af henstillingen fremgår det, at:

”Ansøgere, der ønsker deres godkendelse udvidet til at omfatte et konkret barn, indkaldes til en personlig samtale herom i statsforvaltningen forud for samrådets afgørelse, medmindre godkendelsen alene søges udvidet som følge af en mindre afvigelse fra den meddelte aldersramme.

Når godkendelsen søges udvidet som følge af den helbredsmæssige vurdering af barnet, skal ansøgerne forud for samtalen i statsforvaltningen som udgangspunkt have haft en samtale med en anden børnelæge end organisationernes, eksempelvis en af nævnets børnelæger. Statsforvaltningen rådgiver ansøgerne herom i forbindelse med indkaldelse til samtale i statsforvaltningen.

Sagsbehandleren i statsforvaltningen har ligeledes mulighed for at konsultere en af Adoptionsnævnets børnelæger, hvis det skønnes, at ville give et bedre grundlag for samtalen.”

Formålet med de nye retsningslinjer er, at ansøgerne sikres det bedst mulige oplysningsgrundlag for deres beslutning om at søge om tilladelse til at adoptere barnet, og at samrådet får et så godt grundlag som muligt for afgørelsen.

Henstillingen kan ses i sin helhed på www.adoptionsnaevnet.dk/regler/henstillinger.

Nævnets henstilling om indholdet af de danske pædiatererklæringer

Nævnet har i en henstilling af 10. november 2006 udtalt sig om indholdet af de danske pædiatererklæringer.

Nævnet henstillede i den forbindelse til de formidlende organisationer, at det i de danske pædiatererklæringer skal opregnes, hvilke oplysninger der har dannet grundlag for erklæringen og dermed vurderingen af barnet.

På baggrund af nævnets gennemgang af tilsynssagerne om udvidet godkendelse blev henstillingen om indholdet af de danske pædiatererklæringer uddybet.

Af den nye del af henstillingen fremgår det bl.a., at:

”Nævnet skal således yderligere henstille, at pædiateren ved vurderingen af de foreliggende helbredsoplysninger på barnet også tager højde for alderen på helbredsoplysningerne. Pædiateren bør således gøre opmærksom herpå, hvis vurderingen af barnet er usikker på grund af helbredsoplysningernes alder, herunder hvilke usikkerheder der er tale om.

Som det også fremgår af den tidligere henstilling, skal det tilsigtes, at erklæringerne bliver så fyldestgørende som muligt og formuleres sådan, at personer uden lægefaglig indsigt har mulighed for at vurdere de problemer, der eventuelt kan komme på tale for barnet.....”

Ved udarbejdelse af pædiatererklæringen skal pædiateren endvidere være opmærksom på, at vurderingen af barnet – på baggrund af eventuelle billeder i sagen – bør ske med stor forsigtighed, og at et billede af barnet ikke bør tillægges afgørende betydning ved vurderingen.

Datoen for pædiatererklæringens udfærdigelse skal altid fremgå klart og tydeligt af erklæringen.....”

KAPITEL 3: NATIONALE BORTADOPTIONER

Den 1. oktober 2009 trådte hovedparten af lov om ændring af adoptionsloven og forskellige andre love i kraft, se bekendtgørelse af lov om adoption (bekg. nr. 905 af 28. september 2009, revideret udgave). Med ændringen blev bl.a. bekendtgørelse om godkendelse som adoptant (nr. 919 af 28. september 2009) også revideret.

Ændringen af adoptionsloven medførte, at adgangen til adoption uden samtykke blev udvidet sådan, at der nu kan ske adoption uden samtykke af et barn under 1 år, hvis det er godtgjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet og ikke vil kunne spille en positiv rolle for barnet i forbindelse med samvær. For børn, der har været anbragt uden for hjemmet i mindst 3 år, kan der ske adoption uden samtykke, hvis forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet. Lovændringen medførte også, at der i helt særlige tilfælde efter adoption kan fastsættes samvær eller anden form for kontakt mellem barnet og barnets oprindelige slægtninge, navnlig forældrene, hvis det er bedst for barnet.

Derudover betød lovændringen, at ansøgere, der søger om godkendelse til national adoption, nu også er omfattet af det faseopdelte godkendelsessystem, og de skal derfor på et adoptionsforberedende kursus på lige fod med ansøgere, der godkendes til international adoption. Tidligere var ansøgere, der ønskede at adoptere et barn født i Danmark, ikke omfattet af det faseopdelte godkendelsessystem og skulle derfor ikke på et adoptionsforberedende kursus.

Adoptionsnævnet varetager opgaven med at anviser børn født i Danmark til godkendte adoptanter med henblik på national adoption.

3.1 Proceduren ved anvisning af danske børn til national adoption

GODKENDELSESBEKENDTGØRELSEN § 33:

Når et barn skal bortadopteret gennem Adoptionsnævnet, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 11, 1 pkt., udvælger Adoptionsnævnet blandt de ansøgere, hvis sag er sendt til Adoptionsnævnet jf. § 16, den ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere det konkrete barn.

Når ansøgerne er godkendt til national adoption, indsender samrådssekretariatet godkendelsessagen til Adoptionsnævnet. Herefter vil en voteringsgruppe, der består af tre nævnsmedlemmer, gennemgå sagen. Voteringsgruppen bestod i 2009 af Vibeke Rønne, Thure Krarup og Pia Eriksen.

Når der er et barn til national bortadoption, foretager det pædiatriske medlem af nævnet en lægefaglig vurdering af barnet. På baggrund af de foreliggende oplysninger om barnet, herunder den lægefaglige vurdering og oplysninger om de biologiske forældre, vælger voteringsgruppen fra ventelisten de ansøgere, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnede til at adoptere det konkrete barn. I den forbindelse har blandt andet følgende forhold betydning:

- ♦ Hel- og halvsøskende placeres som udgangspunkt hos samme adoptivfamilie
- ♦ Barnet placeres i en passende geografisk afstand fra de biologiske forældre og deres netværk, således at man minimerer sandsynligheden for, at anonymiteten brydes
- ♦ De biologiske forældres ønsker vedrørende barnets kommende forældre og deres miljø
- ♦ At adoptivforældrenes baggrund, værdier og interesser stemmer overens med de biologiske forældres
- ♦ Ansøgerne har indsigt og rummelighed i forhold til barnets eventuelle familiære dispositioner for sygdomme eller fysiske og psykiske handicap
- ♦ Hvis et barn har særlige behov – for eksempel på grund af fysiske eller psykiske forhold – vil det have betydning, hvilken familie der skønnes bedst egnet til at imødekomme disse behov.

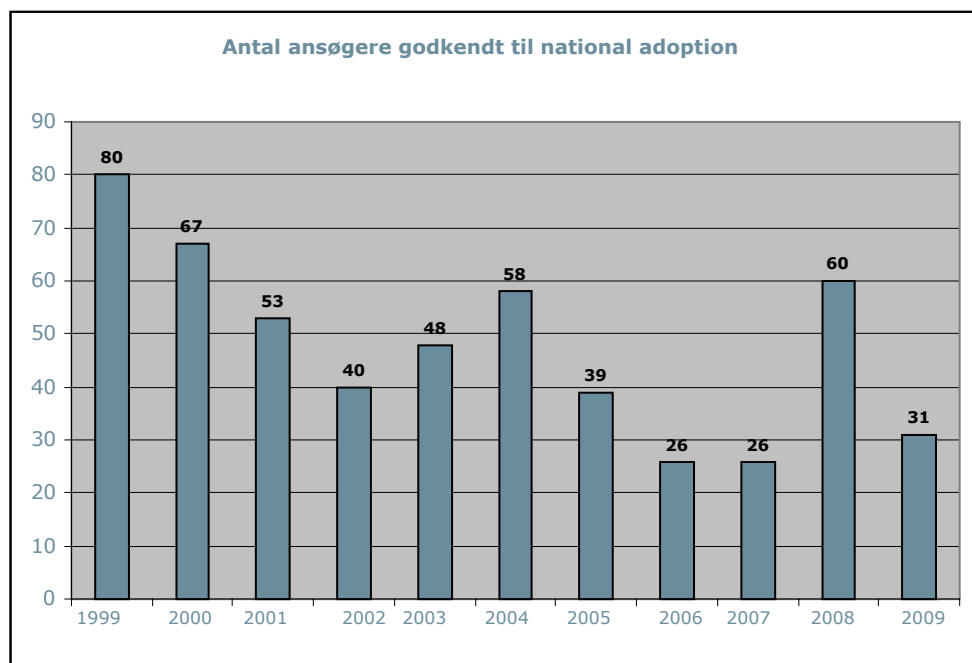
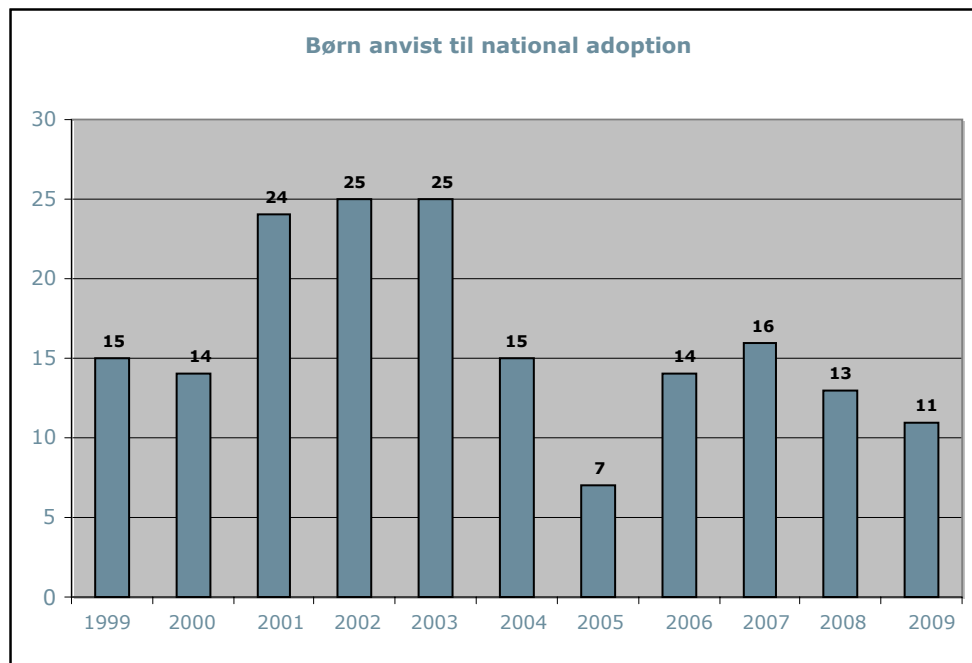
Når voteringsgruppen har udvalgt de ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere barnet, giver nævnet besked til den statsforvaltning, hvor ansøgerne bor. Statsforvaltningen orienterer herefter ansøgerne om nævnets beslutning.

I 2009 var nævnets gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de nationale bortadoptionssager 20 dage. Sagsbehandlingstiden omfatter perioden, fra nævnet modtog sagen, til barnet blev anvist til en familie. I 2008 var sagsbehandlingstiden 41 dage. Fra det tidspunkt, hvor alle oplysninger i sagen er klar, herunder samtykket fra de biologiske forældre, prioriteres det højt, at sagen bliver ekspederet så hurtigt som muligt.

3.2 Antallet af børn og godkendte ansøgere

Der er kun ganske få børn til national bortadoption. I 2009 blev der bortadopteret i alt 11 børn til national adoption. Tre børn blev anvist til ansøgere, som tidligere har adopteret et barn til national adoption.

De seneste 10 års udvikling i antallet af børn til national bortadoption fremgår af diagrammet på næste side. Der er i denne periode anvist i alt 165 børn til anonym national bortadoption. I samme periode blev 448 ansøgere godkendt til anonym national adoption. I 2009 alene blev der godkendt 31 ansøgere. På de 10 år er det 37% af de godkendte ansøgere, der har fået anvist et barn til national adoption.

3.3 Børn til bortadoption

10 af de 11 børn, som blev bortadopteret ved national adoption i 2009, blev vurderet inden for en almen godkendelse (se ordforklaring), mens et af børnene blev vurderet til at ligge uden for en almen godkendelse på grund af fysiske eller psykiske forhold.

Alle børnene var under et år gamle på matchningstidspunktet.

BØRNEGENNEMSNITLIGE ALDER PÅ MATCHNINGSTIDSPUNKTET

	Antal børn
3-4 måneder	11
5-6 måneder	0
7-12 måneder	0
13 måneder eller mere	0

Seks af de 11 børn blev anbragt på spædbarnshjem efter fødslen, mens fem børn blev anbragt i plejefamilier.

Den yngste biologiske mor var 16 år og den ældste var 35 år. I kun fire af sagerne har det været muligt at fastslå, hvem der var barnets biologiske far. Den yngste biologiske far var 16 år og den ældste var 29 år.

Har den biologiske mor tidligere bortadopteret et barn, har hun typisk ønsket, at barnet vil komme til den familie, som har adopteret det første barn.

KAPITEL 4: TILSYN

Nævnet fører tilsyn med adoptionssamrådene, de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag og organisationernes virksomhed i udlandet, herunder organisationernes relation til udenlandske samarbejdspartnere.

Nævnet har ved tilrettelæggelsen af sit tilsyn lagt vægt på, at der ikke alene foretages en bagudrettet kontrol med allerede afgjorte sager, men at tilsynet i vidt omfang også baseres på dialog, hvor eventuelle tvivlsspørgsmål kan drøftes, og den generelle udvikling på adoptionsområdet kan følges.

Tilsyn med de formidlende organisationer

GODKENDELSESBEKENDTGØRELSEN § 38, STK. 2:

Adoptionsnævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet og med de formidlende organisationers behandling af matching-forslag.

Ved langt de fleste internationale adoptioner foretages matchningen af den kompetente instans i afgiverlandet. Derefter vurderer den formidlende organisation, om matchningsforslaget ligger inden for ansøgernes godkendelse. Medmindre matchningen åbenbart ligger inden for ansøgernes godkendelse, bør sagen sendes til afgørelse i samrådet.

Hvis den formidlende organisation er i tvivl, om barnet ligger inden for ansøgernes godkendelse, skal sagen sendes til samrådet, som derpå skal tage stilling til den. Hvis den formidlende organisation vurderer, at barnet ligger uden for ansøgernes godkendelse, og ansøgerne stadig ønsker at hjemtage barnet, skal sagen ligeledes sendes til samrådet, som i disse tilfælde skal tage stilling til, om ansøgernes godkendelse kan udvides til at omfatte det konkrete barn.

Samrådet inddrages også i matchningssager, hvor en ansøger har reflekteret på en generel omtale af et konkret barn i eksempelvis de formidlende organisationers lister over special need børn ("barn søger forældre").

I forbindelse med nævnets tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet, foretager nævnet en årlig rejse til et eller flere afgiverlande. I 2009 gik nævnets tilsynsrejse til Etiopien (se kapitel 4.4). Inden tilsynsrejsen gennemgår nævnet typisk en række matchningssager fra det pågældende land. Både forinden og under disse tilsynsrejser er nævnet i dialog med de formidlende organisationer. Der afholdes møder med de relevante myndigheder i afgiverlandet, og nævnet besøger flere af de samarbejdsparter, som de formidlende organisationer har i det pågældende afgiverland.

Herudover har nævnet ført tilsyn med organisationernes virksomhed i udlandet ved behandlingen af en række konkrete sager (se kapitel 4.1). Nævnet har i 2009 desuden indkaldt og gennemgået en række sager, hvor de formidlende organisationer, havde gennemført gruppe II adoptioner i perioden 1. januar 2007 – 31. december 2008 (se kapitel 4.2.) Derudover har nævnet i 2009 i forbindelse med sin tilsynsrejse indkaldt sager, hvor børn er blevet matchet fra Etiopien.

Tilsyn med adoptionssamrådene

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN § 22:

Nævnet kan indkalde sager fra de amtskommunale adoptionssamråd til gennemsyn i nævnet.

stk.2. Nævnet underretter adoptionssamrådet om resultatet af gennemgangen.

stk.3. Nævnet kan ikke som led i sin tilsynsvirksomhed omgøre adoptionssamrådenes afgørelser.

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN § 23:

Nævnet kan afholde møder med adoptionssamrådene. Nævnet kan endvidere afgive vejledende udtalelser og henstillinger til adoptionssamrådene.

Nævnets tilsyn med adoptionssamrådene har navnlig til formål at fremme størst mulig kvalitet og ensartethed i samrådenes afgørelser. Nævnet har ikke mulighed for alene gennem sin funktion som klageinstans at sikre en høj grad af ensartethed i samrådenes praksis, da nævnet kun behandler en mindre andel af samrådets afgørelser.

Blandt andet derfor indkalder nævnet årligt en række sager til gennemsyn i nævnet. I 2009 har nævnet gennemgået sager vedrørende ansøgere, der i første kvartal 2009 efter at have fået et barn i forslag har søgt om udvidelse af deres godkendelse til det pågældende barn (se kapitel 4.3).

Derudover har nævnet valgt at udbygge sin tilsynsvirksomhed med en generel orientering til samrådene om praksis, herunder ved offentliggørelse af nævnets afgørelser på hjemmesiden.

4.1 Indberettede sager

GODKENDELSESBEKENDTGØRELSENS § 37, STK. 4:

Statsforvaltningen indberetter til Adoptionsnævnet, hvis statsforvaltningen bliver opmærksom på særlige forhold vedrørende de formidlende organisationers virksomhed i udlandet eller de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag.

Ud over indberetninger, som nævnet modtager efter afslutningen af en matchningssag, behandler nævnet også klager over samrådenes afgørelser i matchningssager, samt over de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag.

Både ansøgere og de formidlende organisationer kan klage til nævnet over et samråds vurdering af et barn. Herudover kan ansøgere klage til nævnet over de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag, samt over samrådenes afgørelser om at afslå at udvide deres godkendelse til at omfatte et konkret barn i forslag.

Nedenfor følger en gennemgang af de sager, som er blevet indberettet til nævnet i 2009. Der blev i alt indberettet 13 sager, hvoraf nævnet udtalte kritik i 3 af sagerne.

4.1.1 INDBERETNINGER FRA STATSFORVALTNINGERNE VEDRØRENDE KINA

Indberetning fra Statsforvaltningen Nordjylland om barn fra Kina

Statsforvaltningen havde indberettet sagen, da statsforvaltningen ikke mente, at DanAdopt burde have stillet barnet i forslag på baggrund af de foreliggende helbredsoplysninger.

Der var tale om et barn med en medfødt hjertelidelse. Barnet var et special need barn. DanAdopt havde oplyst, at den kinesiske centralmyndighed, CCAA, havde startet en ny procedure ved formidlingen af special need børn, hvor der som udgangspunkt ikke var mulighed for at få flere oplysninger om børnene. Efterfølgende havde DanAdopt alligevel modtaget supplerende helbredsoplysninger om barnet.

Ifølge de seneste oplysninger om barnet var der tale om et svært sygt barn med en meget dårlig prognose. Barnet blev derfor efterfølgende vurderet uegnet til adoption.

Nævnet havde ikke bemærkninger til, at DanAdopt stillede det konkrete barn i forslag med de oplysninger, der forelå om barnet på dette tidspunkt. Nævnet besluttede på baggrund af sagen at drøfte retningslinjerne for formidlingen af special need børn med begge formidlende organisationer.

Indberetning fra Statsforvaltningen Sjælland om barn fra Kina

Nævnet modtog en indberetning fra Statsforvaltningen Sjælland vedrørende et kinesisk barn hjemtaget gennem AC Børnehjælp inden for en almen godkendelse. Efter hjemtagelsen fik barnet konstateret spasticitet i benene. Samrådet fandt, at der ikke var overensstemmelse mellem de kinesiske oplysninger og barnets faktiske helbredsforhold, og adoptivforældrene havde oplyst, at de kinesiske oplysninger om barnet var identiske med oplysningerne på flere af de børn, som blev hjemtaget af adoptanter i samme rejsegruppe.

AC Børnehjælps pædiater fandt på baggrund af de kinesiske oplysninger, at barnet var i normal trivsel og udvikling.

AC Børnehjælp anerkendte, at de kinesiske "State of Growth" skemaer om børnene ofte blev udfyldt ret standardiseret, og at denne rapport var meget ens for dette barn og et andet fra samme børnehjem. Det var til gengæld AC Børnehjælps indtryk, at børnehjemmets egen rapport "Growth Report" var mere individuel og indeholdt mange præcise oplysninger om barnet, og at man burde tillægge "State of Growth"-skemaerne mindre vægt end børnehjemmets "Growth Report". AC Børnehjælp tilkendegav dog, at meget tydede på, at det i denne sag ikke var korrekt, hvad der var angivet i "Growth Report" om barnet.

Nævnet tog sagen til efterretning, og den ville indgå som led i nævnets almindelige tilsyn.

Indberetning fra Statsforvaltningen Midtjylland om barn fra Kina

Af indberetningen fremgik det, at det efter hjemtagelsen havde vist sig, at barnet havde hepatitis B, hvilket var modstridende med de kinesiske helbredsoplysninger, som forelå på matchningstidspunktet.

Det fremgik af de kinesiske lægefaglige oplysninger, at barnet var vaccineret 2 gange for hepatitis B, samt at test for hepatitis B var negativ.

Barnet blev hjemtaget på en udvidet godkendelse. Adoptivforældrene havde responderet på barnet via AC Børnehjælps "Barn Søger Forældre".

Efterfølgende blodprøver havde vist, at barnet havde hepatitis B.

AC Børnehjælp anførte, at barnet enten ikke var vaccineret, eller at smitten kunne være sket så sent, at prøverne i juni 2007 endnu ikke viste den.

Nævnet noterede sig, at det var vanskeligt at vurdere, om barnet reelt var vaccineret eller ej, og nævnet fandt også, at smitten kunne være sket umiddelbart forud for prøverne i juni 2007 eller efter. Hos 10-15% vaccinerede slår vaccination ikke igennem som antistoffer, og nævnet mente ikke, at den omstændighed, at der ved matchningen var negativ test for antistoffer, i sig selv burde have påkrævet yderligere vaccination.

Nævnet havde dog fundet det hensigtsmæssigt, om det i pædiaterudtalelsen var blevet bemærket, at der ikke var fundet antistoffer for hepatitis B, og at senere smitte derfor ikke med sikkerhed kunne udelukkes.

Nævnet havde ikke derudover bemærkninger til sagen, men ville lade den indgå i det almindelige tilsyn.

Indberetning fra Statsforvaltningen Sjælland om barn fra Kina

Statsforvaltningen ønskede nævnets vurdering af, om det var acceptabelt, at matchningen var foregået på grundlag af 7-8 måneder gamle oplysninger, når det drejede sig om et barn, der var 14 måneder gammelt på tidspunktet for den danske pædiatervurdering.

Barnet var vurderet inden for en almen godkendelse.

AC Børnehjælp havde oplyst, at CCAA i Kina den 1. januar 2009 havde besluttet, at helbredsoplysningerne om børnene først blev forældet efter 9 måneder.

Nævnet noterede sig, at helbredsoplysningerne på barnet var for gamle på matchningstidspunktet i forhold til nævnets henstilling af 6. juli 2007.

På baggrund af oplysningerne fra AC Børnehjælp, besluttede nævnet – med henblik på en eventuel ændring af nævnets henstilling af 6. juli 2007 – at undersøge, hvordan mulighederne generelt var for at få supplerende helbredsoplysninger på kinesiske børn.

4.1.2 ØVRIGE INDBERETNINGER FRA STATSFORVALTNINGERNE

Indberetning fra Statsforvaltningen Nordjylland om barn fra Etiopien

Samrådet ønskede nævnets vurdering af, hvorvidt barnet faldt uden for en almen godkendelse på grund af barnets lave vægt i 2 måneders alderen, samt det forhold at der ikke forelå oplysninger om barnets vægt ved ankomsten til den etiopiske institution 2 uger gammel.

Barnet var matchet via DanAdopt inden for en almen godkendelse.

Det var nævnets opfattelse, at DanAdopt burde have sendt sagen til samrådet med henblik på vurdering af, om barnet faldt uden for en almen godkendelse.

Hvis man antog de første mål, fra barnet var 2 ¼ måned, for at være korrekte, var barnet assymmetrisk vækstretarderet. Givet sufficient ernæring på institutionen havde barnets fødselsvægt været væsentlig lavere end 2 kg., hvilket kunne være foreneligt med præmaturitet og/eller intrauterin væksthæmning. Endvidere bemærkede nævnet et relativt stort hovedomfang. Forhold der kunne være tegn på sygdom hos barnet.

Indberetning fra Statsforvaltningen Hovedstaden om barn fra Etiopien

Statsforvaltningen oplyste, at barnet var inden for almen godkendelse. Barnet viste sig efter hjemtagelsen at være totalt døv.

Det fremgik af "Medical Report" fra Etiopien, at barnets øre var normale.

DanAdopt havde oplyst, at de havde præciseret over for deres kontaktperson og børnehjemmet, at de fremover skulle være særligt opmærksomme på kvaliteten i barnets evne til at pludre og svarpludre.

Nævnet tog sagen til efterretning, og den ville indgå som led i nævnets almindelige tilsyn.

Indberetning fra Statsforvaltningen Sjælland om 2 børn fra Etiopien

Det fremgik af indberetningen, at samrådet fandt, at den omstændighed, at organisationen havde formidlet kontakt/billeder mellem ansøgerne og børnene, der var bragt i forslag, inden matchningen, var problematisk. Samrådet ønskede nævnets vurdering af, om det var acceptabelt, dels, at DanAdopt havde udleveret ekstra billeder af børnene til ansøgerne, dels at ansøgerne, for at forberede pigerne bedst muligt, havde fremsendt billeder af sig selv og deres hus.

Ansøgerne havde accepteret børnene.

DanAdopt beklagede, at de havde formidlet nye billeder af børnene, før matchningen var godkendt, og uden at de nye billeder var blevet lægevurderet eller sendt som supplement til sagen i statsforvaltningen. DanAdopt afviste derimod at have videregivet billeder af forældrene til forberedelse af børnene, før familien fik udvidet deres godkendelse.

Nævnet fandt ikke, at der var grundlag for kritik af DanAdopt i sagen. Billeder, der blev fremsendt i forbindelse med en matchning, burde dog sendes til både samrådet og til ansøgerne i en lukket kuvert.

Indberetning fra Statsforvaltningen Hovedstaden om barn fra Vietnam

Statsforvaltningen mente, at barnet burde have været vurderet uden for en almen godkendelse ud fra de oplysninger, der forelå i sagen, subsidiært burde sagen have været sendt til samrådet som en tvivlsag. Som et minimum mente statsforvaltningen, at DanAdopt burde have reageret, da de kom til Vietnam og observerede barnet.

Barnet var blevet vurderet af nævnets pædiater, som fandt, at barnet havde begyndende underernæring og lå på kanten af en almen godkendelse.

Ved overdragelsen af barnet havde barnet feber. Barnet blev undersøgt på hospitalet, og barnets vækstdata viste sig at være ringere end angivet i papirerne. Efter at have fået forelagt disse nye oplysninger, fastholdt DanAdopt vurderingen af barnet inden for en almen godkendelse.

Barnet fik efter hjemkomsten konstateret engelsk syge og 50 % væksthæmning.

Nævnet havde ikke bemærkninger til vurderingen af barnet inden for en almen godkendelse. Barnets lave vækst blev skønnet at være etnisk betinget. Således var barnets vækst inden for normalområdet for vietnamesiske børn (se f.eks.

"Longitudinal observation of growth of vietnamese children in hanoi, vietnam from birth to 10 years of age" Hop LT. European journal of Clinical Nutrition: 1997; 51, 167-71).

Indberetning fra Statsforvaltningen Syddanmark om barn fra Madagaskar

Det fremgik af indberetningen, at oplysningerne om barnet på anvisningstidspunktet var 8 måneder gamle. Barnet var vurderet inden for en almen godkendelse. Det fremgik af sagen, at barnet var matchet hos myndighederne i Madagaskar, og at lægeundersøgelsen var foretaget 6 måneder senere helt efter reglerne i Madagaskar.

AC Børnehjælp oplyste, at samarbejdet med Madagaskar var helt nyt, og at denne sag var den første formidling til Skandinavien efter den nye lov. Endvidere blev det oplyst, at sagsgangen til og fra Madagaskar var meget langsommelig.

Nævnet bemærkede, at de seneste lægelige oplysninger var 14 måneder gamle.

Nævnet tog sagen til efterretning, og den ville indgå som led i nævnets almindelige tilsyn. Det blev bemærket, at der ikke længere var krav til alder på helbredsoplysninger på børn, men at organisationernes pædiatere burde omtale dette i deres pædiatererklæring, se henstilling af 26. november 2009. AC Børnehjælp burde dog oplyse på deres hjemmeside, at lægeoplysningerne på børn fra Madagaskar kunne være meget gamle.

Indberetning fra Statsforvaltningen Nordjylland om barn fra Columbia

Det fremgik af indberetningen, at statsforvaltningen ønskede nævnets vurdering af, om barnet lå inden for en almen godkendelse, når det blev taget i betragtning, at barnet var født 6 uger for tidligt, var et produkt af incestuøst voldtægt, hvor far/morfar havde en psykisk lidelse, som kunne være arvelig (bipolar affektiv lidelse). Statsforvaltningen ønskede også en vurdering af, om de vigtigste laboratorieprøver havde foreligget ved den pædiatriske vurdering af barnet.

Barnet var vurderet inden for en almen godkendelse.

Samrådet udsatte sagen, efter at barnet var blevet bragt i forslag, med henblik på, at der blev modtaget resultater fra tests for syfilis, HIV og hepatitis B på barnet, som de efterfølgende modtog.

Nævnet mente, at barnet burde have været vurderet til at være uden for almen godkendelse, henset til at barnet var et produkt af incestuøst voldtægt, og at der lå en opgave i at fortælle barnet dette, at faren/morfaren havde en bipolar affektiv lidelse, og moren måske også var disponeret for denne lidelse. Det var desuden oplyst, at både moren og hendes bror havde generelle indlæringsvanskeligheder, hvilket også kunne være betinget af arvelige forhold.

Det var også nævnets opfattelse, at barnet ikke burde være stillet i forslag før modtagelse af test for syfilis, HIV og hepatitis B.

4.1.3 INDBERETNINGER FRA ANDRE

Indberetning fra AC Børnehjælp om barn fra Kina

Det fremgik af indberetningen, at en dansk familie (bosiddende i Kina) fik overdraget barnet, men at familien valgte at give barnet tilbage til myndighederne i Kina, da man efter endt undersøgelse havde konkluderet, at barnet var så meget tilbage, at det kunne indikere alvorlige udviklingsproblemer.

Ifølge pædiaterudtalelse var barnet vurderet inden for en almen godkendelse.

Den danske familie fik efterfølgende stillet et nyt barn i forslag, som blev hjemtaget.

Spørgsmålet var om ansøgerne havde afvist et barn inden for godkendelsen, uden at der blev taget stilling til spørgsmålet om opretholdelse af deres godkendelse, før det nye barn blev stillet i forslag.

AC Børnehjælp oplyste, at barnet på baggrund af de yderligere undersøgelser i Kina efterfølgende blev vurderet uden for en almen godkendelse.

Nævnet havde ikke bemærkninger til sagen, der ville indgå som led i nævnets almindelige tilsyn.

Indberetning fra en af nævnets rådgivende pædiatere om barn fra Vietnam

Nævnet modtog en indberetning fra en rådgivende pædiater vedr. oplysningerne om et barn fra Vietnam.

Det fremgik af indberetningen, at DanAdopts skemaer med oplysninger om børnene muligvis kunne være svære at udfylde for de pågældende personer i afgiverlandet, og at skemaerne i den konkrete sag måtte være udfyldt forkert, idet oplysningerne ellers ikke gav mening.

Barnet var vurderet inden for almen godkendelse.

DanAdopt blev hørt over sagen og redegjorde for forløbet samt anførte, at organisationen i disse sager vægtede ansøgernes ønsker om at få barnet i forslag hurtigt op imod eventuelle faktuelle usikkerheder, og at DanAdopts erfaring og ekspertise i samarbejdet med kontaktstederne spillede ind på den beslutning, der blev truffet. DanAdopt tilkendegav samtidig, at skemaet ville blive tilpasset hurtigst muligt, så det blev lettere at udfylde.

Det var nævnets opfattelse, at barnet ikke burde være stillet i forslag før modtagelsen af de supplerende og opklarende oplysninger, da der forelå åbenlyse fejl i de første oplysninger.

Nævnet bad DanAdopt om at sende nævnet det tilrettede skema, når det forelå.

Indberetning fra et ansøgerpar om AC Børnehjælp

Ansøgerne havde fået et barn i forslag fra Tjekkiet via AC Børnehjælp. De accepterede at modtage barnet.

AC Børnehjælp blev herefter bekendt med, at barnet havde en biologisk bror, der var bortadopteret til en familie i Sverige, og at de tjekkiske myndigheder ønskede at tilbyde samme familie det konkrete barn. Ansøgerne fik besked herom samme dag og indgav kort efter klagen over forløbet. Først flere uger senere blev det besluttet endeligt, at barnet skulle til den svenske familie.

AC Børnehjælp oplyste, at de ikke vidste, hvorfor det først på så sent et tidspunkt blev opdaget, at barnet havde en biologisk bror.

Nævnet mente, at det i den konkrete sag var Tjekkiet, der skulle have sikret sig, at barnet kunne adopteres til Danmark, før det blev bragt i forslag til en dansk organisation.

Nævnet fandt forløbet meget beklageligt og tog sagen til efterretning.

4.2 Indkaldte sager fra de formidlende organisationer

Nævnet førte i 2009 tilsyn med 2 forskellige typer af sager indkaldt fra de formidlende organisationer. For det første havde nævnet indkaldt sager, hvor børn var blevet matchet fra Etiopien. For det andet indkaldte nævnet de sager, hvor de formidlende organisationer havde gennemført "gruppe 2 adoptioner" i perioden 1. januar 2007 – 31. december 2008.

4.2.1. MATCHNINGSSAGER VEDRØRENDE BØRN FRA ETIOPIEN

Adoptionsnævnet indkaldte den 8. juni 2009, som led i sin tilsynsvirksomhed med de formidlende organisationer, en række matchningssager vedrørende børn hjemtaget fra Etiopien i perioden 1. januar – 18. maj 2009.

Indkaldelsen af disse sager skete som led i forberedelserne til nævnets tilsynsrejse til Etiopien i perioden den 13. – 22. oktober 2009. Nævnet modtog på denne baggrund i alt 30 sager, hvoraf 2 sager faldt uden for den tidsmæssige afgrænsning. De resterende 28 matchningssager omfattede i alt 29 børn, da en enkelt sag vedrørte et søskendepar.

Hensigten med gennemgangen var at skabe et generelt overblik over adoptionsprocessen i Etiopien, herunder særligt frigivelsesprocessen. Endvidere var der ved gennemgangen fokus på børnenes alder og helbredsmæssige forhold.

Den endelige adoptionsafgørelse i Etiopien træffes af en domstol. I sager med hittebørn overdrager politiet børnene i børnehjemmenes varetægt. Det er politiets

opgave at efterforske barnets baggrund og at finde den biologiske familie. Hvis det ikke lykkes politiet at finde barnets biologiske familie, kan barnet bortadopteres, dog tidligst to måneder efter barnet blev fundet. Barnet kan herefter matches. Hvis ansøgerne samtykker til matchningen, udfærdiger organisationens kontaktperson og den etiopiske samarbejdspart en adoptionskontrakt, som sendes til domstolen. Domstolen bekræfter derpå adoptionskontrakten. Inden domstolen træffer en afgørelse, sendes sagen til den etiopiske centrale myndighed, Ministry of Women Affairs (MoWA), som skal godkende matchningen. I sager med frigivne børn skal de biologiske forældre møde i retten og give deres samtykke til matchningen.

Generelt kan bemærkes følgende om sagerne:

- ♦ Gennemgangen vedrørte 16 piger og 13 drenge
- ♦ Størstedelen af børnene var hittebørn (21 af de 29 børn var hittebørn)
- ♦ Langt de fleste børn blev vurderet inden for en almen godkendelse. 22 blev vurderet inden for en almen godkendelse. Syv børn blev vurderet uden for en almen godkendelse på grund af alder, to børn på grund af søskende og et enkelt barn på grund af tvivl om de etiopiske helbredsoplysninger
- ♦ Mange børn var ved anbringelsestidspunktet spæde. 20 børn var ved ankomsten til det etiopiske børnehjem under én måned gamle. På matchningstidspunktet var 19 børn under seks måneder gamle

I ingen af sagerne fra AC Børnehjælp forelå der oplysninger om barnets helbredsforhold inden barnets ankomst til AC Børnehjælps transitbørnehjem, hvor alle børn, som AC Børnehjælp formidler, som hovedregel overføres til, når den etiopiske samarbejdspart har besluttet, at barnet skal formidles til adoption via AC Børnehjælp. Beskrivelsen af disse børn spændte således i nogle tilfælde over et noget begrænset tidsrum. I DanAdopts formidlingspraksis overføres som udgangspunkt alene børn fra ét børnehjem til DanAdopts eget børnehjem efter matchningen. I de sager, som nævnet gennemgik vedrørende børn formidlet fra dette børnehjem, forelå der i alle sager oplysning om barnets helbredstilstand under dets ophold på børnehjemmet.

I relation til frigivelsesprocessen viste gennemgangen, at hittebørnene oftest blev fundet på gaden eller blev efterladt på hospitaler. Under gennemgangen var der særligt fokus på at undersøge, hvorvidt hittebørnene blev bragt i forslag til ansøgerne efter de to måneder, der efter etiopiske regler skal gå, fra politiet har fundet barnet, til barnet kan bortadopteres. I to sager fra DanAdopt var denne frist ikke blevet overholdt.

I sager med frigivne børn kan retten ifl. etiopisk lovgivning fuldføre adoptionen uden de biologiske forældres samtykke, hvis det vurderes til barnets bedste. I alle sager har alene barnets biologiske mor været involveret i sagen. Den biologiske far har været enten ukendt eller forsvundet. Forud for domstolens afgørelse skal der foreligge dokumentation fra den kebele, hvor moderen har bopæl, som bekræfter, at det vil være bedst for barnet at blive anbragt uden for hjemmet. Derpå skal Subcity bekræfte dette, og endelig skal Addis Abeba City Administration godkende,

at den biologiske mor må anbringe barnet på en institution. I to af de i alt syv sager vedrørende frigivne børn er den biologiske mor ikke mødt for retten.

Gennemgangen viste, at sagerne med hittebørn gennemsnitligt tager kortere tid, fra adoptionskontrakten er indgået til rettens afgørelse i sagen. Dette var forventeligt, da processen i sager med frigivne børn involverer flere parter, idet barnets forældre/slægtningen skal findes og møde for retten.

I alle sagerne forelå der en udskrift af domstolens afgørelse i adoptionssagen.

Nævnet drøftede sagerne på et nævnsmøde den 28. september 2009, hvor der var enighed om, at delegationen på tilsynsrejsen til Etiopien måtte søge at kaste yderligere lys over adoptionsprocessen i sin helhed, herunder hvilke helbredsoplysninger, som AC Børnehjælps samarbejdsparter registrerer om børnene, inden de overføres til transitbørnehjemmet, samt nærmere undersøge de to sager fra DanAdopt, hvor to-måneders fristen ikke var overholdt.

Under tilsynsrejsen oplyste AC Børnehjælps samarbejdsparter til delegationen, at de som udgangspunkt registrerer børnenes helbredsmæssige tilstand ved ankomsten. I nogle tilfælde registreres også børnenes udvikling fra deres ankomst til det etiopiske børnehjem, til de overføres til AC Børnehjælps transitbørnehjem.

Under tilsynsrejsen fik delegationen desuden bekræftet, at to-måneders fristen for hittebørn stadig var gældende, samt at fristen i de 2 førnævnte sager ikke var overholdt.

Nævnet har derpå bedt organisationerne fremover at sørge for, at der i matchningssagen foreligger alle helbredsoplysninger, som er udarbejdet om barnet fra dets ankomst til det etiopiske børnehjem, til barnet bringes i forslag. Nævnet har endvidere henstillet til organisationen, at den pågældende to-måneders frist overholdes, således at hittebørn først bringes i forslag, når barnet kan bortadopteret efter etiopiske regler. Uanset at selve adoptionskendelsen i de 2 sager har fundet sted efter fristens udløb, kunne barnet efter nævnets opfattelse ikke betragtes som frigivet til adoption inden fristens udløb. Matchningen skulle på denne baggrund ske efter udløbet af to-måneders fristen.

4.2.2. GRUPPE II ADOPTIONER

Nævnets sekretariat indkaldte ved brev af 8. juni 2009 de sager fra DanAdopt og AC Børnehjælp, hvor de formidlende organisationer havde gennemført "gruppe 2 adoptioner" i perioden 1. januar 2007 – 31. december 2008.

Efter godkendelsesbekendtgørelsens § 33 er det udgangspunktet, at ansøgeren skal være tilmeldt en formidlende organisation for at blive godkendt som adoptant til et udenlandsk barn.

Familiestyrelsen kan i særlige tilfælde tillade, at ansøgerne gennemfører en adoption uden bistand fra en af de formidlende organisationer. Det er tilfældet, hvor

ansøgerne selv har etableret kontakt til en adoptionsformidlende organisation eller et konkret barn i udlandet. Sådanne adoptioner kaldes private fremmedadoptioner. I tilfælde, hvor ansøgerne ønsker at gennemføre en adoption i et land eller med en samarbejdspart, som de formidlende organisationer ikke samarbejder med, skal ansøgerne som udgangspunkt søge Familiestyrelsen om tilladelse til privat fremmedadoption. Dette gælder dog ikke, hvis en formidlende organisation på trods af det manglende samarbejde med det pågældende land eller formidlingspart indvilliger i at bistå ansøgerne med adoptionen. Sådanne adoptioner kaldes gruppe II adoptioner.

Formålet med indkaldelsen var bl.a. at afdække omfanget af denne type adoptioner.

Ved indkaldelsen af gruppe II sager modtog nævnet i alt 5 sager, hvoraf 1 sag var fra DanAdopt og 4 sager fra AC Børnehjælp. I 2 af sagerne blev barnet formidlet fra Nepal, og 2 af sagerne fra Mozambique og den sidste fra Uganda.

På baggrund af gennemgangen var der i nævnet enighed om at spørge organisationerne, hvordan de sikrer sig, at adoptionen sker i overensstemmelse med lovgivningen. Nævnet besluttede endvidere at lave en afrapportering til Familiestyrelsen, samt at der skal laves en lignende tilsynsgennemgang af gruppe II sager om ca. 3 år.

4.3 Indkaldte sager fra statsforvaltningerne

Nævnets sekretariat havde den 8. juni 2009 indkaldt de sager fra statsforvaltningerne, hvor ansøgere i første kvartal 2009, efter at have fået et barn i forslag, havde søgt om udvidelse af deres godkendelse til det pågældende barn. Det var både sager, hvor samrådet havde afslået eller godkendt ansøgningen.

Nævnet modtog i alt 23 sager, der fordelte sig således:

- ♦ Statsforvaltningen Sjælland: 3 sager
- ♦ Statsforvaltningen Hovedstaden: 12 sager
- ♦ Statsforvaltningen Syddanmark: 5 sager
- ♦ Statsforvaltningen Nordjylland: 1 sag
- ♦ Statsforvaltningen Midtjylland: 2 sager

Nævnet ønskede med denne gennemgang at undersøge samrådenes sagsbehandling, herunder hvordan det undersøges af samrådene, om ansøgere har de nødvendige ressourcer til at adoptere et barn, der ligger uden for den godkendelse, der oprindeligt er meddelt efter et grundigt adoptionsforløb. Der er et stigende antal ansøgere, der søger om børn fra Børn Søger Forældre-listerne, og der er en stigning i formidlingen af special need børn. Behandlingen af disse sager er problematiske, idet der på den ene side skal gennemføres en omhyggelig undersøgelse af om ansøgerne har de fornødne ressourcer til at

adoptere det konkrete barn, mens sagerne på den anden side skal afgøres meget hurtigt, da det konkrete barn afventer en afgørelse.

Gennemgangen af tilsynssagerne om udvidet godkendelse blev bl.a. drøftet på et møde for pædiatere. Mødet blev afholdt primo 2010.

Bortset fra én sag, gav denne tilsynsvirksomhed ikke grundlag for at udtale kritik. På baggrund af de indhøstede erfaringer var der enighed i nævnet om udarbejdelse af en henstilling om sagsbehandlingen ved ansøgninger om udvidelse af godkendelsen.

Tilsynssag om udvidet godkendelse, hvor nævnet udtalte kritik

Sagen omhandlede et par, der havde en godkendelse til udenlandsk barn eller tvillinger i alderen 0-36 måneder. Parret fik af organisationen stillet et barn i forslag fra Etiopien, der lå uden for almen godkendelse. Barnet havde påvist klinisk rachit rosenkrans på brystet (forandringer svarende til engelsk syge). Barnet havde endvidere nedsat pigment i huden i bleregionen og en lav vækst i forhold til alder. Om sagsbehandlingen i statsforvaltningen var det oplyst, at der i forbindelse med behandlingen af den udvidet godkendelse alene havde været afholdt en telefonisk samtale med ansøgerne. Nævnet udtalte kritik af samrådets sagsbehandling, idet ansøgerne under en personlig samtale burde have været rådgivet om barnets mulige vanskeligheder.

4.4 Informations- og tilsynsrejse til Etiopien

Siden 2000 har nævnet årligt foretaget en informations- og tilsynsrejse til et af de lande, som de danske adoptionsformidlende organisationer har et samarbejde med. Som et led i nævnets tilsynsvirksomhed i 2009 foretog Adoptionsnævnet i perioden 13. – 22. oktober 2009 en tilsynsrejse til Etiopien.

Nævnet besøgte også Etiopien i 2004. Nævnet kunne dengang konkludere, at den internationale adoptionsvirksomhed i Etiopien overordnet struktureres efter Haagerkonventionens principper om, at adoptionen skal være til barnets bedste, men at det stigende antal adoptioner i Etiopien afstedkom et behov for øget kontrol med frigivelsesprocessen.

Det primære formål med nævnets tilsynsrejse til Etiopien i 2009 var således at indsamle viden om praksis og regler i adoptionsprocessen i Etiopien, herunder særligt frigivelsesprocessen, samt opnå kendskab til generelle procedurer som de enkelte myndigheder følger i en adoptionssag. I løbet af de seneste år er Etiopien blevet et stadigt mere centralt afgiverland. AC Børnehjælp har formidlet adoption fra Etiopien siden 1998, mens DanAdopt startede sit formidlingsarbejde i landet i 2006. I 2008 og 2009 var Etiopien det land, hvorfra flest børn blev hjemtaget af danske ansøgere.

Som en del af forberedelserne til rejsen indkaldte og gennemgik nævnet i 2009 en række sager vedrørende børn hjemtaget fra Etiopien til Danmark (kapitel 4.2). Hen-

sigten var dels at skabe en overordnet karakteristik af adoptionssagerne fra Etiopien, dels at få konkretiseret adoptionsprocessens forløb i de enkelte sager.

Rejsens indhold

Tilsynsrejsen blev tilrettelagt således, at nævnets delegation mødtes med de relevante myndigheder på det etiopiske adoptionsområde, herunder repræsentanter fra den centrale myndighed i international adoptionssammenhæng, Ministry of Women Affairs (MoWA), Justitsministeriet og de tre led i Addis Abebas myndighedsstruktur, Addis Abeba City Administration (AACCA), en Sub City og en Kebele.

Delegationen besøgte også de fleste af de private børnehjem i Addis Abeba, som de danske organisationer har et formidlingssamarbejde med. AC Børnehjælp samarbejdede på tidspunktet for nævnets tilsynsrejse med to offentlige børnehjem (Kechene og Kebebe Tsehai) og fem private børnehjem (Kids Care, Almaz Children and Family Support Organization, Sele Enat Mahiber, Edeget Orphanage og Missionaries of Charity). DanAdopt samarbejdede med tre private børnehjem (Hope Orphanage, Enat Alem og Tikuret).

Endvidere mødtes delegationen med UNICEF og repræsentanter fra den danske ambassade i Addis Abeba med det formål at indsamle viden om den bredere sociale kontekst, som den internationale adoptionsvirksomhed i Etiopien aktuelt fungerer i. En del af delegationen fik desuden lejlighed til at overvære to retsmøder, hvor den føderale domstol afgjorde internationale adoptionssager.

På rejsen fik delegationen et grundigt indblik i det etiopiske adoptionsområdes struktur og forvaltning, samt den kulturelle og sociale kontekst som den internationale adoptionsvirksomhed i Etiopien fungerer i.

Delegationen fik under besøget indtryk af, at myndighedernes opmærksomhed i høj grad er rettet mod det internationale adoptionsområde, og at der blev udvist interesse for at begrænse en ekspansion af området. Generelt set var de etiopiske myndigheder imødekommende og indstillet på dialog og vidensdeling, men sproglige barrierer og forskellige samtalekulturer satte sit præg på delegationens samlede udbytte og mulighed for at drage helt klare konklusioner vedrørende adoptionsprocessen. Delegationen fik et bedre billede af de forskellige led i adoptionsprocessen. Under opholdet i Etiopien modtog delegationen også nye oplysninger, der afstedkom nye usikkerheder og gav anledning til at fortsætte et tæt tilsyn med formidlingen fra Etiopien.

Konklusioner og anbefalinger

Den viden og information, som delegationen fik om det etiopiske adoptionsområde under tilsynsrejsen, har givet anledning til at anbefale, at der holdes et fremadrettet fokus på vejledninger af følgende tre forhold:

- ♦ Addis Abeba City Administrations formidling af hittebørn til private børnehjem
Addis Abeba City Administration oplyste delegationen, at politiet siden maj 2009 ikke længere frit kan overbringe et hittebarn til et privat børnehjem. I stedet skal

politiet overdrage barnet til Addis Abeba City Administration via børnehjemmet Kebebe Tsehai. AACAA kan derefter beslutte at anbringe barnet i en privat børnehjems varetægt. Det forhold, at det ikke længere er politiet i Addis Abeba, men i stedet Addis Abeba City Administration, der vælger, hvilke private børnehjem hittebørn anbringes på, har tilvejebragt en situation, hvor det i nævnets optik er centralt, hvorledes AACAA vælger at forvalte denne kompetence, særligt set i forhold til, at AC Børnehjælp gennem en længere årrække har haft et aktivt formidlingssamarbejde med AACAA og to af deres børnehjem, herunder Kebebe Tsehai. Det vil også være relevant at få dette nærmere belyst, da organisationernes samarbejdsparter har givet udtryk for en forskelligartet og i nogle tilfælde modsætningsfyldt praksis i forbindelse med overdragelse af hittebørn siden maj 2009. Fremadrettet vil det således være centralt at undersøge, om denne procedureændring har medført en ændring i DanAdopts og AC Børnehjælps formidling, herunder fordelingen mellem hittebørn og frigivne børn. Nævnet vil bede den danske ambassade i Addis Abeba, hjælpe med at kaste lys over disse forhold.

♦ Formidling af børn fra provinserne

Delegationen modtog under rejsen oplysninger fra flere børnehjem, der indikerede, at der fremover vil være flere børn, der overflyttes fra provinserne til Addis Abeba med henblik på international adoption. Fænomenet synes på tidspunktet for tilsynsrejsen ikke at være særlig omfattende, og UNICEF Ethiopia havde ikke kendskab til en systematisk formidling af børn uden for Addis Abeba. Det er dog delegationens opfattelse, at der er risiko forbundet med, at børn overflyttes fra andre provinser til Addis Abeba.

Det er en almindelig erfaring at børnenes status som børn, der er frigivet til adoption enten med samtykke fra forældrene eller som hittebørn, kan ændres i forbindelse med, at børnene flyttes til en anden provins. Da der ikke eksisterer et fødsels- eller befolkningsregister i landet, vil myndighedernes kontrol med frigivelsesprocessen være begrænset. Sammenholdt med tendensen til en øget formidling fra provinserne vil det være centralt at fastholde fokus på denne problemstilling.

♦ Forbedring af regler og administration på det etiopiske adoptionsområde

Det var delegationens opfattelse, at de etiopiske myndigheder er opmærksomme på den stigning i antallet af internationale adoptioner, der har fundet sted i løbet af de seneste år. Der har været interesse for at håndtere problemet ved at forbedre familiernes muligheder for at beholde børnene. UNICEF Ethiopia oplyste, at ikke kun de etiopiske myndigheder, men også en række ambassader i Addis Abeba, aktuelt arbejder aktivt på at forbedre den internationale adoptionsformidling i landet. UNICEF Ethiopia indgår aktivt i reformarbejdet sammen med både myndigheder og ambassader. Det var delegationens indtryk, at UNICEF Ethiopia havde fulgt udviklingen på det etiopiske adoptionsområde over en længere periode og havde en god fornemmelse for områdets generelle struktur og dets eksisterende svagheder. Med de begrænsede ressourcer, til at gennemføre og praktisere de reformer, som myndighederne etablerer, er det ikke muligt at forudse effekten af sådanne reformer på området.

Henset til det aktuelle store antal internationale adoptioner i Etiopien, de administrative visioner for en reformering af området, AACAs øgede rolle i anbringelsen af hittebørn samt den geografiske forskydning i feltet af børn til international adoption, er det delegationens opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt at fortsætte et tæt tilsyn med adoptionsformidlingen fra Etiopien til Danmark, samt styrke det internationale samarbejde om vidensdeling på området.

KAPITEL 5: STATISTIK

5.1. Vidensindsamling og forskning

Ifølge nævnets forretningsorden er det en af nævnets opgaver at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption.

I 2009 har Familiestyrelsen afholdt en række møder med personer, der beskæftiger sig med adoption fra andre lande, og nævnet er løbende blevet orienteret om udfaldet af disse møder. Der blev afholdt følgende møder i 2009: Europæisk møde i Oslo, Nordisk møde i København, NAC-møde (Nordic Adoption Council) i Reykjavik og derudover havde Familiestyrelsen delegationsbesøg fra Burkina Faso, Filippinerne, Korea, Nepal, Senegal.

Nævnet har endvidere gennem årene selv udarbejdet en række publikationer om forskellige aspekter på adoptionsområdet. Disse publikationer kan læses på www.adopt.dk. Nævnet har også ydet økonomisk støtte til vidensindsamling.

Nævnet valgte i 2009 at yde økonomisk støtte på i alt 35.000 kr. til to forskellige projekter.

Det første projekt, nævnet ydede støtte til, var udarbejdelsen af en tegnefilm med titlen "Hvilken planet kommer du fra?" af Henrik Lund. Projektet blev støttet med 25.000 kr.

Filmen er en animeret tegnefilm på ca. 10-15 minutter, der med et barns stemme fortæller historien om, hvordan man bliver forældre, når man vælger at adoptere et barn. Filmen er bl.a. tænkt til brug for undervisning på skoler.

Det andet projekt, nævnet ydede støtte til, var trykning af specialet "Konsekvenser af tidlig moderlig deprivation med fokus på børn frigivet til international adoption" samt afholdelse af netværksmøde med de to forfattere, Lone Christensen og Jonna Jelsbak Knudsen.

5.2. Statistik om godkendelse, matchning og hjemtagelse i 2009

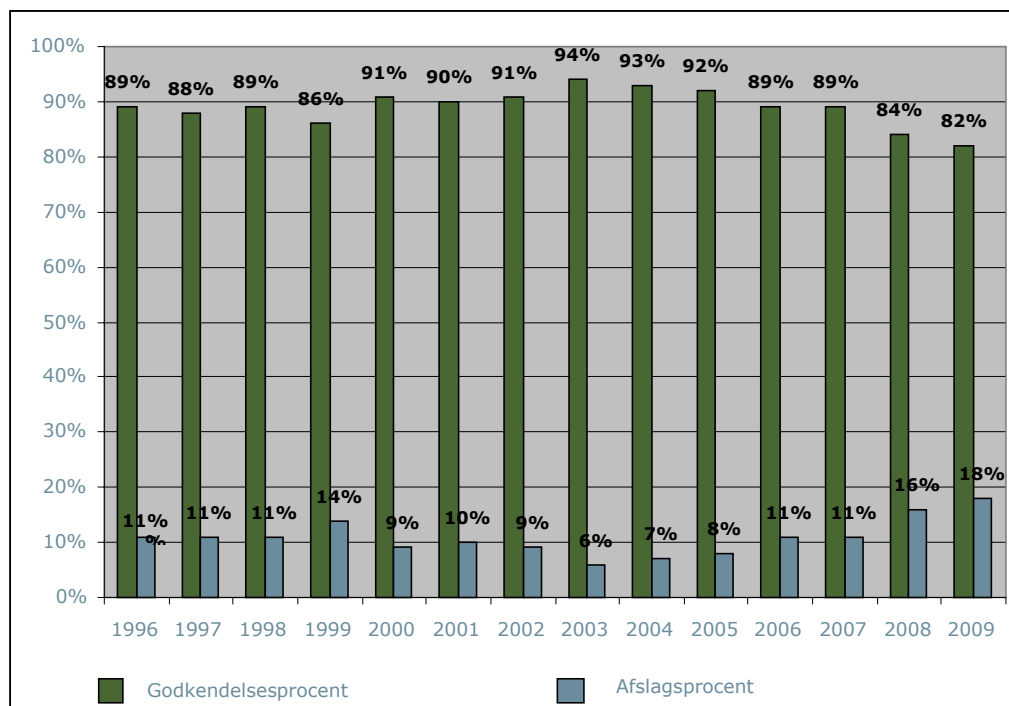
Som et led i nævnets opgave med at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption foretager nævnet årligt en statistik opgørelse over afgørelser i sager om godkendelse til adoption, matchningssager i statsforvaltningerne og de formidlende organisationer samt antallet af hjemtagne børn.

AFGØRELSE OM GODKENDELSE SOM ADOPTANT

	2008	2009
Afgørelser i alt	533	398
Godkendelser efter fase 3	448	327
Godkendelsesprocent	84%	82%
Afslag efter fase 1	45	38
Afslag efter fase 3	40	33
Afslag i alt	85	71
Afslagsprocent	16%	18%

Der er i tallene taget hensyn til nævnets eventuelle omgørelser (dvs. tabellen viser antallet af afgørelser efter, at nævnet eventuelt har ændret samrådets afgørelse). I 6 af de 28 sager, hvor ansøgere fik "afslag i fase 3", fik de til gengæld en "delvis godkendelse".

GODKENDELSES- OG AFSLAGSPROCENT 1996-2009

Som det ses af tabellen "Afgørelser om godkendelse som adoptant i 2009" på næste side, blev der i statsforvaltningen Nordjylland i ingen sager i 2009 truffet afgørelse om afslag i fase 3. Der blev samtidig behandlet et meget begrænset antal sager i statsforvaltningen Nordjylland i 2009. Den laveste godkendelsesprocent sås i statsforvaltningen Sjælland (67 %), mens godkendelsesprocenten i de tre øvrige statsforvaltninger ikke adskilte sig betydeligt fra hinanden.

AFGØRELSE OM GODKENDELSE SOM ADOPTANT I 2009

	Afgørelser i alt	Godkendelser	Afslag efter fase 1	Afslag efter fase 3
Hovedstaden	142	118 (83%)	11	13
Sjælland	52	35 (67%)	9	8
Syddanmark	71	60 (85%)	6	5
Nordjylland	19	19 (100%)	0	0
Midtjylland	114	95 (83%)	12	7
Hele landet	357	327 (82%)	38	33

AFGØRELSE I 2009 FORDELT PÅ PAR OG ENLIGE

	Ansøgerpar	Enlige ansøgere
Godkendelser	288	39
Afslag fase 1	31	7
Afslag fase 3	22	11
Afslag i alt	53	18
Afgørelser i alt	341	57

GODKENDELSESPROCENTER FOR PAR OG ENLIGE 1996-2009

	Ansøgerpar	Enlige ansøgere	Alle ansøgere
1996	91%	37%	89%
1997	89%	64%	88%
1998	90%	46%	89%
1999	88%	59%	86%
2000	92%	77%	91%
2001	91%	71%	90%
2002	92%	79%	91%
2003	94%	85%	94%
2004	93%	93%	93%
2005	92%	87%	92%
2006	89%	89%	89%
2007	90%	84%	89%
2008	85%	73%	84%
2009	84%	68%	82%

5.2.1 Fase 1

5.2.1.1 ADMINISTRATIVE AFGØRELSE

BEKENDTGØRELSE OM FORRETNINGSORDEN FOR ADOPTIONSSAMRÅDENE § 7
Sekretariatet for samrådet har mulighed for at træffe afgørelse om, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte, hvis man vurderer, at en ansøger utvivlsomt opfylder de generelle betingelser. Hvis sekretariatet er i tvivl om, hvorvidt en ansøger opfylder betingelserne, skal sagen forelægges for adoptionssamrådet.

Som det ses af tabellen nedenfor, blev 43 % af afgørelserne i 2009 i fase 1 truffet af samrådssekretariatet. Statsforvaltningen Hovedstaden har oplyst, at der i en række sager er sket en fejlregistrering af sager, hvor samrådet har givet tilsagn om at sagen kan fortsætte. Det er derfor ikke muligt at vurdere antallet af administrative afgørelser i Hovedstaden på baggrund af de indsamlede data i 2009. I 2008 var det tilsvarende procenttal 48 % og i 2007 var det 38 %.

Som de to foregående år varierer det også i 2009 mellem de enkelte statsforvaltninger, hvor ofte der træffes en administrativ afgørelse. I statsforvaltningerne Sjælland og Midtjylland er den procentvise andel af de administrative afgørelser faldet, mens den i statsforvaltningerne Syddanmark og Nordjylland er steget. I Nordjylland er den steget markant fra 2008 til 2009 med 39 procentpoint. Det træffes dog et begrænset antal afgørelser i Nordjylland, så variationen har fundet sted på baggrund af et begrænset antal sager. Samlet er der i år mindre forskel mellem de enkelte statsforvaltninger i denne henseende.

AFGØRELSE I FASE 1

	Administrative afgørelser (procent)	Samrådsafgørelser (afslag eller tilsagn om fortsættelse)	Afgørelser i fase 1 i alt
(Hovedstaden*)			142
Sjælland	20 (38%)	32	52
Syddanmark	45 (63%)	26	71
Nordjylland	10 (53%)	9	19
Midtjylland	34 (30%)	80	114
Hele landet**	109 (43%)	147	256

* Statsforvaltningen Hovedstaden har oplyst, at der i en række sager er sket en fejlregistrering af sager, hvor samrådet har givet tilsagn om at sagen kan fortsætte. Fordelingen mellem de to enheder er derfor ikke retvisende for statsforvaltningen Hovedstaden.

** Data fra statsforvaltningen Hovedstaden er ikke inkluderet

5.2.1.2 DISPENSATION FRA ALDESKRAVET OG SAMLIVSKRAVET

GODKENDELSESBEKENDTGØRELSEN § 6 STK. 1:

Det er en betingelse for at blive godkendt som adoptant, at ansøgerens alder på ansøgningstidspunktet ikke overstiger barnets alder med mere end 40 år.

Der kan dog dispenseres fra alderskravet, hvis:

- ♦ Kun den ene ægtefælles alder overstiger 40-års grænsen, mens den anden ægtefælle er noget yngre
- ♦ Ansøgeren, efter at have modtaget et adoptivbarn, søger om godkendelse til et adoptivbarn mere inden for rimelig tid
- ♦ Der foreligger særlige omstændigheder

I 2009 var den gennemsnitlige alder på ansøgningstidspunktet 36 år blandt både de kvindelige og de mandlige ansøgere.

I 2009 valgte samrådet at dispensere fra aldersreglen i 50 af de 327 sager, hvor ansøgerne blev endeligt godkendt som adoptanter. Dette svarer til 15 % af alle godkendelser i 2009. Som det fremgår af tabellen "Aldersdispensationer" nedenfor, blev de fleste aldersdispensationer givet under henvisning til, at ansøgerne havde søgt om godkendelse til at adoptere endnu et barn inden for rimelig tid efter hjemtagelsen af et adoptivbarn.

ALDERSDISPENSATIONER

	2009
Ansøgninger om dispensation	65
Antal endelige godkendelser med dispensation fra alderskravet (procentdel af det samlede antal sager, hvor ansøgerne søgte om dispensation fra alderskravet)	50 (77%)
§ 6, stk. 2, nr. 1 ("noget yngre")	22
§ 6, stk. 2, nr. 2 ("inden rimelig tid")	27
§ 6, stk. 2, nr. 3 ("særlige omstændigheder")	1

GODKENDELSESBEKENDTGØRELSEN § 8:

Et ægtepar kan kun godkendes som adoptanter, hvis de på tidspunktet for indgivelsen af ansøgningen har samlevet i mindst 2 ½ år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Som det fremgår af tabellen "Dispensation fra samlivskravet", blev der i 2009 givet dispensation alle de 9 sager, hvor ansøgerne havde søgt om dette, og hvor ansøgerne havde fået en endelig godkendelse til at adoptere. I 2008 blev der dispenseret fra samlivskravet i 4 ud af 10 sager.

DISPENSATION FRA SAMLIVSKRAVET

	2009
Ansøgninger om dispensation	8
Dispensationer fra samlivskravet	8

5.2.1.3 SPECIALUNDERSØGELSER

Hvis samrådet i den enkelte sag vurderer, at der er behov for en specialundersøgelse af ansøgerne, før der kan træffes afgørelse i fase 1, kan samrådet beslutte at iværksætte en sådan undersøgelse.

I 2009 traf samrådet i 51 sager (13 % af alle sager, hvor samrådet traf en afgørelse i fase 1) afgørelse om at iværksætte en specialundersøgelse i fase 1. I 2008 blev der iværksat 67 specialundersøgelser (13 %) i fase 1, mens der i 2007 blev iværksat 54 specialundersøgelser (10 %). Blandt de 51 sager, hvor samrådet iværksatte en specialundersøgelse i fase 1, fik ansøgerne i 19 sager (37 %) afslag på godkendelse i fase 1.

SPECIALUNDERSØGELSER I FASE 1

	2009
Antal sager, hvor samrådet besluttede at iværksætte en eller flere specialundersøgelser	51
Procent af alle afgørelser	13%
Medicinske undersøgelser	33
Psykiatriske undersøgelser	11
Psykologiske undersøgelser	5
Andre undersøgelser	8

5.2.1.4 AFSLAG I FASE 1

BEGRUNDELSER FOR AFSLAG I FASE 1

	2009	Procent af afslag i fase 1 (n=38)	Procent af alle afgørelser (n=398)
Alder	3	8%	1%
Samliv	5	13%	1%
Helbred	26	68%	7%
Boligforhold	1	3%	0,3%
Økonomiske forhold	1	3%	0,3%
Strafforhold	1	3%	0,3%
Andet	4	11%	1%

Det bemærkes, at der kan forekomme flere begrundelser i den enkelte sag, hvorfor antallet af begrundelser overstiger antallet af afslag.

5.2.1.5 SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 1

Sagsbehandlingstiden i fase 1 udgør tidsrummet, fra ansøgningen indgives til statsforvaltningen, til der er truffet afgørelse, om ansøgerne kan fortsætte godkendelsesforløbet. I 2009 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 1 79 dage, hvilket er 16 dage kortere end i 2008, hvor den var 95 dage. I 2007 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid 106 dage i fase 1.

Som det fremgår af tabellen "Sagsbehandlingstider i fase 1" på næste side, var der i 2009 en vis variation i sagsbehandlingstiden i de fem statsforvaltninger. Til forskel fra sidste år havde statsforvaltningen Nordjylland i 2009 den laveste gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 1 på 41 dage. I 2008 var den tilsvarende sagsbehandlingstid i Nordjylland 105 dage. Samtidig er antallet af administrative afgørelser i denne statsforvaltning steget betydeligt mellem 2008 og 2009, hvilket kan have sammenhæng med halveringen af sagsbehandlingstiden i fase 1. Dog skal det understreges, at der relativt set er truffet et begrænset antal afgørelser i statsforvaltningen Nordjylland. Sagsbehandlingstiden kan dog ikke siges entydigt at knytte sig til omfanget af administrative afgørelser. Statsforvaltningen Syddanmark havde i 2009 den længste sagsbehandlingstid, mens 64 % af afgørelserne i fase 1 blev truffet administrativt i denne statsforvaltning.

SAGSBEHANDLINGSTIDER I FASE 1

	Gennemsnit
Hovedstaden	64 dage
Sjælland	94 dage
Syddanmark	115 dage
Nordjylland	41 dage
Midtjylland	74 dage
Hele landet	79 dage

5.2.2 Fase 2

Fase 2 i undersøgelses- og godkendelsesforløbet består af et adoptionsforberedende kursus. Dette kursus er obligatorisk for alle ansøgere, der søger om godkendelse til adoption og ikke tidligere har adopteret. Pr. 1. oktober 2009 er kurset også obligatorisk for ansøgere til dansk barn.

Formålet med kurset er blandt andet at medvirke til at give de enkelte ansøgere mulighed for at gennemarbejde de vanskeligheder, der kan opstå ved enhver adoption, hvorved ansøgerne eventuelt vil få øje på aspekter omkring adoption, som de ikke tidligere har været opmærksomme på.

ADOPTIONSFORBEREDENDE KURSER

	2005	2006	2007	2008	2009
Antal deltagere (alle førstegangsansøgere)	1071	1106	756	707	650
- heraf par	501	507	354	332	293
- heraf enlige	69	92	48	43	64

Kilde: Familiestyrelsen

5.2.3 Fase 3

Som det ses af de to første tabeller på næste side, behandlede samrådene i alt 277 sager, hvor ansøgerne havde deltaget i det adoptionsforberedende kursus. Ud af disse 245 sager ønskede ansøgerne i 2 sager ikke at fortsætte deres adoptionssag efter at have deltaget i kurset, og 6 sager blev henlagt efter 3 måneder/1 år. Som i de foregående år var der således også i 2009 meget få ansøgere, som valgte ikke at fortsætte godkendelsesforløbet efter at have deltaget i det adoptionsforberedende kursus.

HAR ANSØGEREN ANMODET OM, AT FASE 3 PÅBEGYNDES
- ALLE ANSØGERE:

	2009
Ja	378
Nej, ansøgeren har ikke ønsket at sagen skal fortsætte	27
Nej, sagen er henlagt efter 3 måneder/1 år	82
I alt	487

HAR ANSØGEREN ANMODET OM, AT FASE 3 PÅBEGYNDES
- ANSØGERE, SOM HAR DELTAGET I DET ADOPTIONSFORBEREDENDE KURSUS

	2008
Ja	277
Nej, ansøgeren har ikke ønsket at sagen skal fortsætte	2
Nej, sagen er henlagt efter 3 måneder/1 år	6
I alt	285

5.2.3.1 SPECIALUNDERSØGELSER I FASE 3

Som i fase 1 kan samrådet også i fase 3 beslutte at iværksætte en specialundersøgelse af ansøgerne. Som det ses af tabellen, var næsten alle disse specialundersøgelser psykologfaglige undersøgelser.

SPECIALUNDERSØGELSER I FASE 3

	2009
Iværksatte specialundersøgelser	20
Procent af alle afgørelser i Fase 3	6 %
Psykiatriske undersøgelser	1
Psykologiske undersøgelser	17
Andre undersøgelser	2

5.2.3.2 GODKENDELSENS INDHOLD

GODKENDELSEN VEDRØRER

	2009	Procent
Adoptivbarn nr. 1	235	72 %
Adoptivbarn nr. 2	79	24 %
Adoptivbarn nr. 3	12	4 %
Adoptivbarn nr. 4 eller flere	1	< 1 %
Godkendelser i alt	327	100 %

Langt de fleste ansøgere (87 %) fik i 2009 en såkaldt almen godkendelse, som indbefatter et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentligt kendte fysiske eller psykiske problemer. Det er en procentvis stigning på 11 %. Ansøgere, der har fået en almen godkendelse, kan søge om at få udvidet deres godkendelse, hvis det barn, de får stillet i forslag, ligger uden for deres godkendelse. Procentvis færre fik en godkendelse af et barn med fysiske eller psykiske problemer og/eller søskende/tvillinger.

GODKENDELSENS INDHOLD MHT. BARNETS ALDER

	2009	Procent
Barn 0-36 måneder	288	88 %
Barn 12-36 måneder	4	1 %
Barn 12-48 måneder	3	1 %
Andet	32	10 %
Godkendelser i alt	327	100 %

OMFATTER GODKENDELSEN BARN MED FYSISKE ELLER PSYKISKE PROBLEMER?

	2009	Procent
Ja	11	3 %
Nej	316	97 %
Godkendelser i alt	327	100 %

OMFATTER GODKENDELSEN SØSKENDE/TVILLINGER?

	2009	Procent
Ja	43	13 %
Nej	284	87 %
Godkendelser i alt	327	100%

5.2.3.3 SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 3

I 2009 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid 102 dage i fase 3. I 2008 var den tilsvarende sagsbehandlingstid 110 dage. Sagsbehandlingstiden indbefatter tidsrummet, fra ansøgerne anmoder om påbegyndelse af fase 3, til samrådet har truffet endelig afgørelse i sagen.

Som det ses af nedenstående tabel, er der, som i fase 1, også i fase 3 forskel mellem de enkelte statsforvaltningers gennemsnitlige sagsbehandlingstid. Også i fase 3 er det Statsforvaltningen Nordjylland, som har den korteste gennemsnitlige sagsbehandlingstid (89 dage), mens Statsforvaltningen Midtjylland har den længste gennemsnitlige sagsbehandlingstid (115 dage). Samtidig varierer sagsbehandlingstiden i fase 3 ikke i samme omfang som i fase 1. Hvor der i fase 1 er et spænd på 39 dage, er spændet i fase 3 kun 26 dage.

SAGSBEHANDLINGSTID I FASE 3

	Gennemsnit
Hovedstaden	101 dage
Sjælland	89 dage
Syddanmark	96 dage
Nordjylland	93 dage
Midtjylland	115 dage
Hele landet	102 dage

5.2.3.4 DEN TOTALE SAGSBEHANDLINGSTID

Den totale sagsbehandlingstid dækker over tidsrummet, fra ansøgerne har indgivet deres ansøgning til statsforvaltningen, til der er truffet endelig afgørelse i fase 3. I 2009 var den gennemsnitlige totale sagsbehandlingstid 284. I 2008 var den gennemsnitlige totale sagsbehandlingstid 294 dage og i 2007 319 dage. Siden strukturreformen i 2007 er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid således på landsplan formindsket med 35 dage (11 %).

DEN GENNEMSNITLIGE TOTALE SAGSBEHANDLINGSTID

	Gennemsnit
Hovedstaden	285 dage
Sjælland	273 dage
Syddanmark	307 dage
Nordjylland	233 dage
Midtjylland	285 dage
Hele landet	284 dage

5.2.4 Matchninger

5.2.4.1 STATSFORVALTNINGERNES MATCHNINGSSAGER

I 2009 afsluttede statsforvaltningerne i alt 344 adoptionssager. I 87 % af sagerne – 300 sager i alt – fik ansøgerne stillet et barn i forslag.

SAGENS AFSLUTNING

	2009
Barn forventes hjemtaget til ansøgeren	300 (87%)
Sagen henlagt	27 (8%)
Ansøgernes godkendelse trukket tilbage	17 (5%)
I alt	344 (100%)

DE TI STØRSTE AFGIVERLANDE

	2009	Procent
Etiopien	64	21%
Kina	51	17%
Sydafrika	45	15%
Vietnam	34	11%
Colombia	21	7%
Korea	16	5%
Thailand	13	4%
Indien	12	4%
Nigeria	9	3%
Bolivia	5	2%
Øvrige lande	30	10%
I alt	300	100%

Ligesom i 2008 er andelen af matchningssager, som er godkendt af samrådet, i 2009 29 %. Hyppigheden af denne type matchningssager er siden 2006 steget fra 18 % til 29 %. En matchning skal forelægges samrådet, hvis den formidlende organisation er i tvivl om, eller vurderer det sikkert, at barnet falder uden for ansøgerens godkendelse. Matchningen forelægges også samrådet, hvis afgiverlandet ikke har taget stilling til hvilke ansøgere, der skal hjemtage barnet, men alene har bestemt at barnet skal formidles af en af de danske organisationer.

HVEM HAR MATCHET BARNET?

	2009	Procent
Samrådet har godkendt matchningen	88	29%
Den formidlende organisation/giverlandet*	212	71%
I alt	300	100%

* Der sigtes her til de sager, hvor organisationen har vurderet, at barnet falder inden for ansøgernes abstrakte godkendelse, hvorefter forslaget sendes direkte til ansøgerne til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet. Hvis ansøgerne accepterer barnet, sendes sagen til samrådet alene til orientering.

ALLE MATCHNINGER – OPDELT EFTER FORMIDLENDE ORGANISATION

	2009	Procent af matchninger
AC Børnehjælp	150	50%
DanAdopt	150	50%
I alt	300	100%

SAGER, HVOR DEN FORMIDLENDE ORGANISATION/GIVERLANDET HAR MATCHET – OPDELT EFTER FORMIDLENDE ORGANISATION

	2009	Procent
AC Børnehjælp	116	55%
DanAdopt	96	45%
I alt	212	100%

Udvidelse af ansøgernes godkendelse

Hvis den formidlende organisation vurderer, at et udenlandsk matchningsforslag ligger uden for ansøgernes godkendelse, skal organisationen oplyse ansøgerne om matchningen og organisationens vurdering af denne. Ansøgerne skal også oplyses om, at de kan søge om at få udvidet deres godkendelse til at omfatte det konkrete barn. Hvis ansøgerne ikke ønsker at få godkendelsen udvidet, sender organisationen sagen til samrådets orientering.

I 2008 fik ansøgerne i 25 % af sagerne udvidet deres godkendelse til at omfatte et konkret barn. Som det fremgår af tabellen på næste side, er denne andel steget siden 2006, hvor disse sager siden 1994 havde udgjort mellem 13 og 18 % af alle matchningssager.

HAR ANSØGEREN I FORBINDELSE MED MATCHNINGEN FÅET GODKENDELSEN UDVIDET TIL AT OMFATTE DET KONKRETE BARN?

	2009	Procent
Ja	74	25%
Nej	226	75%
I alt	300	100%

ANDEL AF UDVIDEDE GODKENDELSER

	Procent
1994	13%
1997	18%
2000	14%
2001	15%
2002	16%
2003	16%
2004	14%
2005	14%
2006	14%
2007	24%
2008	23%
2009	25%

HAR ANSØGEREN TIDLIGERE I FORBINDELSE MED DENNE ANSØGNING FÅ- ET BRAGT ET BARN I FORSLAG, SOM LÅ UDEN FOR GODKENDELSEN OG DERFOR BLEV AFVIST AF ANSØGEREN?

	2009	Procent
Nej	291	97%
Ja, 1 gang tidligere	9	3%
I alt	300	100%

UDVIDEDE GODKENDELSER FORDELT PÅ FORMIDLENDE ORGANISATION

	2009	Procent af matchninger
AC Børnehjælp	34	23% (n=150)
DanAdopt	40	27% (n=150)
I alt	74	25% (n=300)

BEGRUNDELSE FOR, AT MATCHNINGSFORSLAGET FALDT UDEN FOR ANSØ- GERNES GODKENDELSE

	2009	Procent (n=74)
Barnet var ældre end den godkendte aldersramme	20	27%
Barnet var yngre end den godkendte aldersramme	4	5%
Fysiske forhold hos barnet	43	58%
Psykiske forhold hos barnet	8	11%
Søskende (flere børn end ansøgeren er godkendt til)	2	3%
Utilstrækkelige oplysninger	2	3%
Andet	6	8%

Der er forholdsvis stor forskel mellem de enkelte lande i forhold til andelen af udvidede godkendelser. Som de tidligere år er der procentvist flest matchingsforslag fra Indien, som har medført en udvidelse af ansøgernes godkendelse. Det land, hvorfra der er bragt det laveste antal børn i forslag uden for ansøgernes godkendelse, er Vietnam, hvor alene 2 af de 34 børn i 2009 er bragt i forslag uden for ansøgernes godkendelse. Vietnam var i 2009 det 4. største afgiverland, vurderet ud fra statsforvaltningernes matchningssager.

UDVIDEDE GODKENDELSE FORDALT PÅ AFGIVERLAND

	Udvidede godkendelser	Matchninger i alt	Procent
Indien	8	12	67%
Bolivia	2	5	40%
Colombia	7	21	33%
Sydafrika	13	45	29%
Kina	13	51	25%
Etiopien	13	64	20%
Thailand	3	13	23%
Korea	3	16	19%
Vietnam	2	34	6%
Andre lande	10	39	26%
I alt	74	300	25%

5.2.4.2 DE FORMIDLENDE ORGANISATIONERS MATCHNINGSSAGER

Mens statistikken for statsforvaltningernes matchningssager vedrører afsluttede sager, vedrører de formidlende organisationers matchningssager børn i forslag.

Når de formidlende organisationer afslutter en matchningssag (et barn er bragt i forslag til en ansøger eller et ansøgerpar), foretages en statistisk indberetning til nævnet. Hvis det samme barn er blevet matchet med flere ansøgere, registreres hver matching særskilt i statistikken.

I 2009 formidlede de formidlende organisationer i alt 408 matchninger - 54 % af AC Børnehjælp og 46 % af DanAdopt. Blandt de involverede børn var 15 børn (4 %) tidligere blevet matchet én gang med en dansk ansøger eller et ansøgerpar. I gennemsnit var børnene 14 måneder gamle på matchningstidspunktet.

MATCHNINGSFORSLAG FORDELT PÅ FORMIDLENDE ORGANISATION

	2009	Procent
AC Børnehjælp	224	55%
DanAdopt	184	45%
I alt	408	100%

MATCHNINGSFORSLAG FORDELT PÅ DE 10 STØRSTE AFGIVERLANDE

	2009	Procent
Etiopien	105	26%
Sydafrika	76	19%
Kina	50	12%
Vietnam	37	9%
Colombia	33	8%
Korea	26	6%
Indien	16	4%
Thailand	15	4%
Nigeria	10	2%
Bolivia	8	2%
Øvrige lande/uoplyst	30	7%
I alt	406	100%

ORGANISATIONENS VURDERING AF MATCHNINGSFORSLAGET

	2009 (procent)
Matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt direkte til ansøgeren til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet	313 (77%)
Tvivl om, hvorvidt matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt til samrådet	15 (4%)
Matchningsforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget sendt til samrådet, da ansøgeren ønsker at søge om at få godkendelsen udvidet til at omfatte det pågældende barn	68 (17%)
Matchningsforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget er alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgeren ikke har ønsket at søge om udvidet godkendelse	5 (1%)
Sagen er sendt til samrådet, da giverlandet har bragt et barn i forslag uden på forhånd at tage stilling til hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret	1 (> 1%)
Sagen er sendt til samrådet, da ansøgeren har reflekteret på omtalen af et konkret barn ("børn søger forældre")	6 (1%)
I alt	408 (100%)

Uden for en almen godkendelse

I 2009 blev barnet i 84 af organisationernes matchningssager (21 %) vurderet uden for en almen godkendelse, eller organisationen var i tvivl herom. I 2008 og 2007 var den tilsvarende andel 25 %. I 2006 var andelen 18 %.

HAR ORGANISATIONEN VURDERET, AT BARNET FALDER INDEN FOR EN AL-MEN GODKENDELSE?

	2009	Procent
Ja	324	79%
Nej/i tvivl	84	21%
I alt	408	100%

BEGRUNDELSER FOR, AT BARNET VURDERES UDEN FOR/TVIVL

	2009	Procent (n=84)
Fysiske forhold hos barnet	47	56%
Psykiske forhold hos barnet	6	7%
Barnet er ældre end 36 måneder	16	19%
Søskende	13	16%
Utilstrækkelige oplysninger	5	6%
Andet	5	6%

MATCHNINGSFORSLAG UDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE FORDELT PÅ FORMIDLLENDE ORGANISATION

	2009	Procent
AC Børnehjælp	39	17% (n=224)
DanAdopt	45	24% (n=184)
I alt	84	21% (n=408)

I forhold til afgiverlandene afspejler tabellen nedenfor delvist tidligere års struktur, hvor matchninger fra Indien ligger over det samlede gennemsnit, mens tallene for Korea og Vietnam ligger under. Samtidig er andelen af matchninger uden for en almen godkendelse vedrørende børn fra Etiopien faldet fra 22 % til 16 %. Det mest markante fald vedrører Kina, hvor 37 % af matchningerne i 2008 vedrørte børn uden for en almen godkendelse. I 2009 var det tilsvarende procenttal 18 %.

MATCHNINGSFORSLAG UDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE FORDELT PÅ AFGIVERLAND

	2009	Procent
Etiopien	17	16% (n=105)
Sydafrika	14	18% (n=76)
Colombia	12	36% (n=33)
Indien	9	56% (n=16)
Kina	9	18% (n=50)
Korea	4	15% (n=26)
Vietnam	3	8% (n=37)
Nigeria	3	30% (n=10)
Bolivia	2	25% (n=8)
Andre lande	11	23% (n=47)
I alt	84	21% (n=408)

Som det fremgår af tabellen på næste side, faldt mange af matchningsforslagene vedrørende barn uden for almen godkendelse også uden for ansøgernes godkendelse. I alene syv sager blev matchningen vurderet inden for ansøgernes godkendelse. I ganske få sager valgte ansøgerne ikke at søge om at få deres godkendelse udvidet til at omfatte det konkrete barn. Kun 6 % af matchningerne fik dette udfald. I 2008 og 2007 var den tilsvarende andel også 6 %, mens den i 2006 var 16 %.

FORSLAG UDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE FORDELT PÅ BEHANDLINGEN AF MATCHNINGSFORSLAGET

	2009 (procent)
Matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt direkte til ansøgeren til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet	7 (8%)
Tvivl om, hvorvidt matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt til samrådet	15 (18%)
Matchningsforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget sendt til samrådet, da ansøgeren ønsker at søge om at få godkendelsen udvidet til at omfatte det pågældende barn	52 (62%)
Matchningsforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget er alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgeren ikke har ønsket at søge om udvidet godkendelse	5 (6%)
Sagen er sendt til samrådet, da giverlandet har bragt et barn i forslag uden på forhånd at tage stilling til, hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret	0
Sagen er sendt til samrådet, da ansøgeren har reflekteret på omtalen af et konkret barn ("børn søger forældre")	5 (6%)
I alt	84 (100%)

Uden for ansøgernes godkendelse

I 2009 vurderede organisationen i 68 matchningsforslag, at barnet var uden for ansøgernes godkendelse. I tabellerne er alene medregnet de sager, hvor barnet er vurderet uden for ansøgernes godkendelse og ikke de sager, hvor organisationen har været i tvivl, eller afgiverlandet ikke har taget stilling til, hvilke ansøgere barnet konkret skal matches med.

MATCHNINGSFORSLAG UDEN FOR ANSØGERNES GODKENDELSE FORDELT PÅ FORMIDLENDE ORGANISATION

	2009	Procent
AC Børnehjælp	39	57%
DanAdopt	29	43%
I alt	68	100%

MATCHNINGSFORSLAG UDEN FOR ANSØGERNES GODKENDELSE FORDELT PÅ AFGIVERLAND

	Uden for ansøgernes godkendelse	Matchningsforslag i alt	Procent
Etiopien	14	105	13%
Sydafrika	17	76	22%
Kina	6	50	12%
Colombia	7	33	21%
Korea	3	26	12%
Indien	8	16	50%
Thailand	2	15	13%
Nigeria	2	10	20%
Andre lande	9	77	12%
I alt	68	408	17%

5.2.5 Hjemtagne børn i 2009

Tabellen på næste side viser hvor mange adoptivbørn, der blev hjemtaget fra det enkelte oprindelsesland via de formidlende organisationer i 2009. I 2009 blev der hjemtaget i alt 497 børn fra 23 forskellige lande, hvilket er en stigning på 25 % sammenlignet med sidste år, hvor der blev hjemtaget i alt 395 børn fra udlandet. I 2009 har de formidlende organisationer formidlet børn fra 5 lande mere end i 2008, herunder fire nye samarbejder med Kenya, Taiwan, Madagaskar og Senegal. Ligesom i 2008 var Etiopien i 2009 det største afgiverland, efterfulgt af Kina og Sydafrika. Tilsammen blev knap 2/3 af alle hjemtagne børn i 2009 hjemtaget fra et af disse lande.

UDENLANDSKE ADOPTIVBØRN HJEMTAGET I 2009 - FORDELT PÅ LAND OG FORMIDLENDE ORGANISATION:

	AC Børne- hjælp	DanAdopt	I alt	Andel
Bolivia	2	4	6	1 %
Bulgarien	0	1	1	>1 %
Burkina Faso	3	0	3	>1 %
Colombia	32	0	32	>1 %
Etiopien	58	67	125	25 %
Filippinerne	0	3	3	>1 %
Guatemala	1	0	1	>1 %
Indien	1	23	24	5 %
Kenya	1	0	1	>1 %
Kina	67	22	89	18 %
Korea	0	24	24	5 %
Kroatien	0	2	2	>1 %
Madagaskar	2	0	2	>1 %
Mali	3	0	3	>1 %
Nigeria	15	0	15	3 %
Peru	3	0	3	>1 %
Senegal	0	1	1	>1 %
Sri Lanka	1	4	5	1 %
Sydafrika	55	23	78	16 %
Taiwan	3	0	3	>1 %
Thailand	13	9	22	4 %
Tjekkiet	7	0	7	1 %
Vietnam	8	39	47	9 %
Total	275	222	497	100 %

ØVRIGE AKTØRER PÅ ADOPTIONSOMRÅDET

Adoptionssamrådene

Adoptionssamrådene er nedsat af justitsministeren for indtil fire år ad gangen og er placeret i hver af de fem statsforvaltninger. Et samråd består af et medlem med social uddannelse, en jurist og en læge.

Samrådet træffer i fremmedadoptionssager blandt andet afgørelse om, hvorvidt en ansøger kan godkendes som adoptant. Samrådet kan i den forbindelse træffe beslutning om, at en specialundersøgelse kan iværksættes, ligesom samrådet kan træffe afgørelse om bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldt, eller hvis ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for egnet som adoptant.

Statsforvaltningerne

Adoptionsopgaverne er samlet i statsforvaltningerne, der behandler alle ansøgninger om adoption.

I forbindelse med ansøgninger om godkendelse som adoptant varetager statsforvaltningen sekretariatsfunktionen for adoptionssamrådet. Statsforvaltningen tilvejebringer i den forbindelse blandt andet de oplysninger, der er nødvendige for, at samrådet kan træffe afgørelse i sagerne, ligesom statsforvaltningen forbereder sagernes behandling i samrådet i øvrigt.

Hvis statsforvaltningen i fase 1 vurderer, at ansøgeren utvivlsomt opfylder de generelle betingelser for godkendelse, træffer statsforvaltningen afgørelse om, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte uden forelæggelse af sagen for samrådet. Hvis statsforvaltningen vurderer, at der foreligger tvivl om, hvorvidt ansøgeren opfylder betingelserne, forelægges sagen for samrådet.

Den endelige afgørelse om godkendelse i fase 3 træffes af samrådet.

www.statsforvaltning.dk

Familiestyrelsen

Ifølge adoptionsloven fastsætter justitsministeren regler om godkendelse som adoptant og om adoptionssagers behandling med videre. I praksis varetages disse opgaver af Familiestyrelsen. Styrelsen er herudover centralmyndighed i henhold til Haagerkonventionen af 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

Familiestyrelsen tilrettelægger og udbyder de adoptionsforberedende kurser, der undgør fase 2 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet.

Familiestyrelsen fører desuden tilsyn med de formidlende organisationers faglige, økonomiske og organisatoriske forhold. I sager, hvor samtykke til adoption er givet i

udlandet, og hvor den udenlandske adoptionsafgørelse umiddelbart ikke anerkendes i Danmark, skal Familiestyrelsen tage stilling til, om samtykket kan ligestilles med et samtykke afgivet for en dansk myndighed eller institution.

Familiestyrelsen
Kristineberg 6
2100 København Ø
www.familiestyrelsen.dk

De formidlende organisationer

Organisationerne yder bistand til at etablere forbindelse mellem en godkendt adoptant og et udenlandsk barn med henblik på adoption, samt bistand til at gennemføre adoptionen.

Justitsministeren har autoriseret AC Børnehjælp og DanAdopt til at yde adoptionshjælp.

AC Børnehjælp
Elkjærvej 31
Postboks 152
8230 Åbyhøj
www.a-c.dk

DanAdopt
Birkerød Hovedgade 24
3460 Birkerød
www.danadopt.dk

Landsforeningen Adoption & Samfund

Adoption & Samfund er en interesseorganisation, som har til formål at skabe de bedst mulige betingelser for adopterede og deres forældre.

Adoption & Samfund
Teglvej 4, Frifelt
6780 Skærbæk
www.adoption.dk
foreningen@adoptionogsamfund.dk

ORDFORKLARING

Almen godkendelse

Er den mest almindelige godkendelse. Ansøgere, der har en almen godkendelse, er godkendt til et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.

Udvidet godkendelse

En godkendelse, som ligger uden for den almene godkendelse, dvs. en godkendelse til at adoptere et ældre barn, søskende eller et barn, som på grund af kendte fysiske eller psykiske helbredsmæssige forhold må anses for særligt ressourcekrævende.

Hvis et barn i forslag falder uden for ansøgernes godkendelse, og ansøgerne ønsker at få godkendelsen udvidet til at omfatte barnet, er det samrådet, som skal tage stilling til, om en sådan ansøgning kan imødekommes.

Haagerkonventionen

Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Konventionen er trådt i kraft i Danmark den 11. november 1997. Konventionsteksten findes på Haager-konferencens hjemmeside: <http://www.hcch.net/e/conventions/text33e.html>

Det Permanente Bureau i Haag

Det permanente bureau varetager forberedelse og tilrettelæggelse af Haagerkonferencens samlinger, møderne i Rådet og i de særlige udvalg, samt det øvrige sekretariatsarbejde for Haagerkonferencens samlinger. Haagerkonferencen om International Privatret er en international organisation, der igennem en lang årrække har arbejdet med harmonisering af international privatret, hovedsagelig gennem udarbejdelse og forhandling af internationale konventioner. Haagerkonferencens arbejde har resulteret i et betydeligt antal vigtige konventioner på forskellige områder inden for international privatret. Organisationen har hidtil vedtaget 35 konventioner, herunder Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner og tæller i dag 65 medlemmer, heriblandt alle Den Europæiske Unions medlemsstater.

Det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb

Indtil den 30. september 2009 var det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb ikke gældende for ansøgere, der søgte om godkendelse til at adoptere nationalt. Fra og med den 1. oktober 2009 blev adoptionsloven ændret således, at alle ansøgere, uanset hvorfra de ønsker at adoptere, skal gennemgå det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb, og dermed deltage i det adoptionsforberedende kursus.

- **Fase 1**

I fase 1 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet vurderes det, om ansøgeren opfylder de generelle godkendelseskrav, som stilles til ansøgerens alder, samliv, helbred, strafforhold, boligforhold og økonomi. Kravene er nærmere fastlagt i

godkendelsesbekendtgørelsen. Hvis ansøgeren opfylder de generelle krav, giver samrådet tilladelse til, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte. Opfylder ansøgeren ikke betingelserne, giver samrådet afslag på ansøgningen.

- **Fase 2**

Fase 2 består af et adoptionsforberedende kursus. Kurset er obligatorisk for alle, der ikke tidligere har adopteret. Kurset består af to weekendkurser og afvikles tre steder i landet.

- **Fase 3**

Fase 3 kan påbegyndes, når ansøgeren – efter at have deltaget i det adoptionsforberedende kursus – på ny retter henvendelse til samrådet. I fase 3 skal det vurderes, om man også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere.

Matchning

En matchning finder sted, når en af de formidlende organisationer bringer et konkret barn i forslag til en ansøger eller et ansøgerpar. Hvis den formidlende organisation selv har matchet barnet med ansøgeren, skal sagen altid sendes til samrådet. Hvis det er organisationens udenlandske samarbejdspart, der har matchet, sker et af følgende hændelsesforløb:

- ♦ Ligger matchningforslaget ifølge den formidlende organisation inden for ansøgerens godkendelsesramme, sendes matchningsforslaget direkte til ansøgeren, der skal tilkendegive, om barnet ønskes hjemtaget.
- ♦ Hvis den formidlende organisation er i tvivl, om barnet ligger inden for ansøgerens godkendelse, forelægger organisationen sagen for adoptionssamrådet, der tager stilling til, om matchningforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelsesramme.
- ♦ Ligger matchningforslaget ifølge den formidlende organisation uden for ansøgerens godkendelse, skal organisationen gøre ansøgeren bekendt med, at forslaget vurderes at ligge uden for godkendelsen, og at ansøgeren har mulighed for at søge om at få udvidet den abstrakte godkendelse til at omfatte det konkrete barn. Erklærer ansøgeren, at vedkommende ønsker at ansøge om dette, forelægges dette spørgsmål samrådet.